№ 51. СУББОТА 11 Мая. SOBOTA 11 Maja. №. 51.

ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ KURYER WILEŃSKI

ВЫХОДИТЪ по Вторникамъ, Четвергамъ и Субботамъ.

Przedpłata: Roczna:
W Wilnie . rs. 10
Z przesyłką — 12
Półroczna:
W Wilnie . — 5
Z przesyłką. — 6

Kwartalna:
W Wilnie . — 3
Z przesyłką. — 3 k. 50
Miesięczna . — 1
Za wiersz ze 40 liter ogłoszenia płaci się k. sr. 17.

WYCHODZI we Wtorki, Czwartki i Soboty.

Rok 1863.

СОДЕРЖАНІЕ.

Часть Оффиціальная.

ВИЛЬНО.

По случаю состоянія края на военномъ положеніи, примѣняя къ оному въ точности правила, на сей предметъ существующія, г. Виленскій военный, Гродненскій, Ковенскій и Минскій генералъ-губернаторъ и командующій войсками Виленскаго военнаго округа призналъ необходимымъ привести въ дѣйствіе слѣдующія мѣры:

1) Воспретить всѣмъ мѣстнымъ обывателямъ мужескаго пола, какъ городскимъ, такъ и сельскимъ, за исключеніемъ крестьянъ, отлучку съ мѣстъ жительства на разстояніи болѣе 30 верстъ, безъ особыхъ видовъ, выданныхъ губернскимъ или военными уѣздными начальствами.

2) За нарушеніе сего правила, подвергать мѣщанъ и однодворцевъ отдачѣ въ рабочія роты вѣдомства путей сообщенія, на срокъ отъ шести мѣсяцевъ до одного года, и дворянъ—заключенію въ тюрьмѣ на тѣ же сроки и штрафу отъ 50 до 500 *) рублей.

3) Тѣ и другія взысканія налагать въ мѣстностяхъ, состоящихъ на военномъ положеніи— по приговорамъ военныхъ судовъ, а въ прочихъ мѣстахъ по приговорамъ судовъ полицейскихъ.

О настоящемъ распоряженіи его высокопревосходительства г. генералъ-губернатора объявляется для всеобщаго свѣдѣнія. 3-го мая 1863 года.

С.-Петербургъ, 7 мая.

Слова ГОСУДАРЯ ИМПЕРАТОРА къ депутатамъ московскихъ и с.-петербургскихъ старообрядцевъ, имѣвшимъ счастіе представить ЕГО ВЕЛИЧЕСТВУ всеподданнѣйшее письмо, 17-го апрѣля 1863 г., въ Зимнемъ дворцѣ:

„Я радъ васъ видѣть и благодарю за сочувствіе общему дѣлу. Мнѣ хотѣли васъ очернить, но Я этому не вѣрилъ, и увѣренъ, что вы такіе же вѣрноподданные, какъ и всѣ прочіе. Вы Мои дѣти, а Я вамъ Отецъ, и молю Бога за васъ, также какъ и за всѣхъ, которые, какъ и вы, близки Моему сердцу.“ (С. Поч.)

ТЕЛЕГРАФНЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Варшава, 5-го мая.

2-го мая разбита шайка, собравшаяся у Влацлавка, а 3-го мая шайка Добровольскаго у Плоцка.

— Телеграфической депешей, сегодня полученною, могилевской губернаторъ доноситъ, что спокойствіе во всей губерніи возстановлено, и что всѣ мятежническія шайки истреблены или разсѣяны, а виновные арестованы,—150 человѣкъ сложили оружіе добровольно. При этомъ губернаторъ свидѣтельствуетъ, что столь быстрому успокоенію края весьма много содѣйствовали крестьяне, изъ нихъ нѣкоторые въ дѣлахъ съ мятежниками убиты, другіе ранены; жители городовъ, русскіе и евреи, также доказали на дѣлѣ свое усердіе къ общему дѣлу.

Вильно, 6-го мая.

Шайка мятежниковъ, подъ начальствомъ Дыбовскаго, преслѣдуемая ротою новоингерманландскаго полка, настигнута и разбита въ игуменскомъ уѣздѣ, въ болотистомъ лѣсу близъ мѣстечка Яновки; мятежники оставили 12 тѣлъ на мѣстѣ (въ томъ числѣ предводителя партіи, Дыбовскаго), многіе изъ нихъ погибли въ болотѣ и 5 взято въ плѣнъ. Съ нашей стороны потери не было. (С. Поч.)

Вчера получены изъ Вильно слѣдующія подробныя извѣстія о дѣйствіяхъ противъ мятежниковъ, пополняющія телеграммы, сообщенныя въ предъидущихъ нумерахъ нашей газеты.

По полученіи свѣдѣнія, что въ лѣсахъ у м. Езеръ скрываются мятежники, въ полночь 20 апрѣля, изъ Гродно высланъ былъ отрядъ изъ 2-хъ ротъ калужскаго полка и 22-хъ казаковъ, подъ начальствомъ подполковника Мантейфеля; 22 числа, находясь въ д. Склянскѣ, подполковникъ Мантейфель узналъ, что шайка мятежниковъ находится въ лѣсахъ „Святаго Болота“. Раздѣливъ свой отрядъ на двѣ колонны, подполковникъ Мантейфель атаковалъ одновременно съ двухъ сторонъ мятежниковъ, расположенныхъ на горѣ, окруженной почти непроходимыми болотами. Шайка бросилась въ разсыпную къ рѣчкѣ Бервинкѣ, побросавъ оружіе и одежду; часть нашей цѣпи вплавь перешла рѣчку и продолжала поражать бѣжавшихъ по болоту. Видя, что многіе изъ мятежниковъ начали вязнуть и тонуть, подполковникъ Мантейфель прекратилъ преслѣдованіе, опасаясь, чтобы нижніе чины его отряда не подверглись той же участи. Въ этомъ дѣлѣ убитыхъ и потонувшихъ мятежниковъ—до 40 человѣкъ, въ плѣнъ взято 2; шайка состояла, по показанію плѣнныхъ, изъ 200 человѣкъ и была подъ начальствомъ Линковича. У мятежниковъ отбито 14 лошадей, оружіе, обозъ и большіе запасы разнаго имущества и продовольствія. На обратномъ пути отряда разъѣздами взято въ плѣнъ 3 человѣка и арестованы управляющій и писарь помѣщика Валицкаго, такъ какъ получены свѣднія, что они отправляли продукты въ шайку; самому-же помѣщику Валицкому приказано явиться въ Гродно.

Въ Ковенской губерніи мятежники, послѣ разсѣянія ихъ партій нашими отрядами въ концѣ марта и началѣ апрѣля, какъ извѣстно, укрылись въ лѣсахъ, всячески избѣгая встрѣчи съ нашими войсками. Въ половинѣ апрѣля, эти одиночныя шайки начали вновь соединяться, въ особенности въ сѣверной половинѣ губерніи, и обратили свои дѣйствія преимущественно на жителей, на сельскія власти: волостныхъ, тысячскихъ и проч., и даже на становыхъ приставовъ, стараясь возмутить край и увлечь населеніе къ мятежу. Средства же, ими для того употребляемыя, здѣсь, какъ и по всюду, были— разбой, грабежъ и убійства.

Въ м. Ракишки, 22-го апрѣля, пришла шайка въ 60 человѣкъ, называвшая себя польскими казаками. Окруживъ дома приходскаго ксендза и становаго пристава, заставили послѣдняго выдать имъ всѣ дѣла стана и находящееся у него оружіе, самому же велѣли одѣться въ парадное платье, и съ жителями мѣстечка идти встрѣчать шайку мятежниковъ, слѣдовавшихъ изъ м. Комаи, подъ предводительствомъ ксендза Мацкевича; приходскому-же ксендзу въ это время велѣли ударить въ набатъ въ колокола для сбора жителей и также идти на встрѣчу. По прибытіи шайки въ м. Ракишки, ксендзъ Мацкевичъ собралъ жителей въ костелъ, и въ присутствіи пристава, читалъ народу возмутительныя прокламаціи, но, не смотря на угрозы, народъ не отвѣчалъ на его призывъ. Оставя костелъ, предводитель шайки уговаривалъ пристава стана, Шмидта, подъ угрозою смерти, оставить службу, и когда Шмидтъ рѣшительно отказался измѣнить долгу присяги и чести, то былъ взятъ подъ арестъ затѣмъ, чтобы, до 25 числа, не могъ дать знать начальству о появленіи шайки. Затѣмъ, забравъ изъ сельскаго управленія 150 руб. сер., шайка отправилась въ м. Камбишки. Другая шайка, подъ предводительствомъ Доленги, въ числѣ 500 человѣкъ, придя въ м. Скопишки, послала отъ себя партію въ м. Понедѣль, гдѣ предводитель передовой части этой партіи заставилъ настоятеля мѣстнаго костела и викарнаго ксендза выйди на встрѣчу шайки, а евреевъ заставили поднести хлѣбъ и соль. Придя въ мѣстечко, Доленго съ процессіею направился въ костелъ, гдѣ пропѣвъ гимнъ „Te Deum Laudamus“, ксендзъ, находившійся въ шайкѣ, проповѣдовалъ о возстаніи. Такъ какъ въ этотъ день въ м. Понедѣль былъ базарный день, то народу въ костелѣ собралось очень много, изъ числа которыхъ до 100 человѣкъ присоединились къ мятежу. Шайка, пробывъ до вечера, пошла по направленію въ м. Поремунь помѣщика Комара.

23-го числа въ м. Утяны пришла шайка въ 20 человѣкъ. Мятежники потребовали становаго пристава, старшину и депутатовъ и, объявивъ имъ, что скоро будетъ къ нимъ шайка, приказали приготовить 60 подводъ и выйдти на встрѣчу: чрезъ нѣсколько времени явилась шайка, подъ предводительствомъ помѣщиковъ Помаросецовскаго и Чипскаго, и миновавъ мѣстечко, направилась къ м. Тавратны. Дѣлая подобныя демонстраціи, мятежники не переставали производить и насилія: мѣщанинъ Фадей Мусницкій былъ повѣшанъ за подозрѣніе въ доставленіи свѣдѣній мѣстному начальству о мятежникахъ. Около станціи Утяны, по дорогѣ къ Вилькомиру, 8 вооруженныхъ мятежниковъ напали на проѣзжающаго по дѣламъ службы с.-петербургскаго жандармскаго дивизіона поручика Медвѣдева. Медвѣдевъ успѣлъ уѣхать, причемъ раненъ пулею ямщикъ.

Дѣйствуя такимъ образомъ, мятежники успѣли образовать довольно значительныя шайки, которыя, вмѣстѣ съ остатками прежде разбитыхъ шаекъ, собрались на границахъ Поневѣжскаго и Новоалександровскаго уѣздовъ въ числѣ болѣе 2,000 чел., подъ общимъ предводительствомъ начальника возстанія въ Ковенской губерніи Доленги (Сераковскаго).

Противъ нихъ была направлена, 25-го апрѣля, колонна подъ начальствомъ командира лейбъ-гвардіи финляндскаго полка генералъ-маіора Ганецкаго.

Чтобы вѣрнѣе окружить мятежниковъ, расположенныхъ въ нѣсколькихъ пунктахъ, генералъ Ганецкій раздѣлилъ свои войска на три колонны. 25-го апрѣля маіоръ Мерлинъ, съ $1^1/_2$ ротою копорскаго полка и 10 казаками, настигъ шайки, въ 1,000 человѣкъ, близъ м. Мецейки; послѣ 3-хъ часоваго боя шайка отступила въ лѣсъ за дер. Лотвели. У насъ убито 2, ранено 3, безъ вѣсти пропалъ 1; мятежники оставили до 60-ти тѣлъ.

26-го апрѣля маіоръ Гильцебахъ, съ 2-мя ротами невскаго и нарвскаго полковъ и взводомъ с.-петербургскаго уланскаго полка, слѣдуя изъ м. Субочь въ м. Бержи, разбилъ шайку Ясинскаго, въ 500 чел. близъ мызы Ламаки; шайка была преслѣдуема 7 верстъ и совершенно разсѣяна. У насъ убитъ 1, ранено 3. У мятежниковъ потеря значительная; отбито оружіе, свинецъ, пули и 12 осѣдланныхъ лошадей.

26-го апрѣля, генералъ-маіоръ Ганецкій, съ 3 ротами лейбъ-гвардіи финляндскаго полка, $1/_2$ эскадрономъ лейбъ-гвардіи казачьяго дивизіона и 70 казаками донскаго N. 42 полка, присоединивъ къ себѣ отрядъ маіора Мерлина, послѣ 45-ти верстнаго перехода, настигъ и разбилъ сосѣднія шайки Доленги и Колышки, всего до 1,500 человѣкъ. Мятежники понесли огромную потерю; взятъ въ плѣнъ смертельно раненый главный начальникъ ихъ Доленго *) и другой изъ предводителей Станишевскій, всего 113 человѣкъ. У насъ убито 5, ранено 32 человѣка. На другой день, преслѣдуя разбитыхъ мятежниковъ, генералъ Ганецкій встрѣтилъ шайку Мацкевича, увеличившуюся до 2,000 человѣкъ, разбилъ снова у фольварка Шнуркишки и преслѣдовалъ до 10-ти верстъ

*) Въ 50 N. Вѣстника по ошибкѣ напечатано было вмѣсто „отъ 50 до 500“— отъ 50 руб. до 100.

*) Прежде онъ былъ показанъ убитымъ.

T R E Ś Ć

Część Urzędowa.

WILNO.

— Z powodu, iż kraj zostaje na wojennéj stopie, zastosowując do niego w zupełności przepisy w tym celu istniejące, p. wileński wojenny, grodzieński, kowieński i miński jenerał gubernator i dowodzący wojskami wileńskiego wojennego okręgu, uznał za nieodzowne przedsięwziąć następujące środki:

1) Zabronić wszystkim miejscowym obywatelom płci męzkiéj, tak miejskim, jako też i wiejskim, wyjąwszy włościan, wydalanie się z miejsc zamieszkania więcéj jak na 30 wiorst, bez osóbnych biletów, wydanych przez władze gubernjalne, lub wojenno-powiatowe.

2) Za przekroczenie tego przepisu, oddawać mieszczan i jednodworców do roboczych rot zarządu drog i kommunikacji od 6 miesięcy do 1 roku, a szlachtę — do więzienia na tyleż czasu z wyegzekwowaniem sztrafu od 50 do 500 *) rubli.

3) Wszystkie te egzekucje zastosowywać w miejscowościach zostających na stopie wojennéj, za wyrokiem sądów wojennych, a w innych miejscowościach za wyrokiem sądów policyjnych.

Rozporządzenie niniejsze jaśnie wielmożnego jenerał gubernatora podaje się do powszechnéj wiadomości. 3-go maja 1863 r.

St. Petersburg, 7 maja.

Słowa CESARZA JEGO MOŚCI do deputacij moskiewskich i petersburskich wyznawców starego obrządku, którzy mieli szczęście złożyć JEGO CESARSKIEJ MOSCI najpoddanniejszy list 17 kwietnia 1863 r. w pałacu zimowym:

„Rad jestem was widzieć i dziękuję za współczucie dla sprawy ogólnéj. Chciano was oczernić przede M n ą, lecz J a temu nie wierzyłem i jestem pewny, że wy tacyż sami wierni-poddani, jak i wszyscy inni. Wy M o j e dzieci, J a waszym Ojcem i proszę Boga za was, również jak i za wszystkich, którzy na równi z wami blizcy jesteście M o j e m u sercu.“ (Pocz. Półn.)

WIADOMOŚCI TELEGRAFICZNE.

W a r s z a w a 5 maja.

D. 2 maja została rozbita banda, która się zebrała pod Włocławkiem, a 3 maja— banda Dobrowolskiego pod Płockiem.

5 m a j a. Mohylewski gubernator depeszą telegraficzną dziś otrzymaną donosi, iż w całéj gubernji spokojność przywrócono i że wszystkie bandy powstańcze zostały zniszczone lub rozpędzone, a winowajcy przyaresztowani; 150 ludzi złożyło broń dobrowolnie. Przy czém gubernator zapewnia,iż temu rychłemu uspokojeniu bardzo wiele pomagali włościanie; z nich niektórzy zostali w utarczkach z powstańcami pozabijani, inni ranieni; mieszkańcy miast, rossjanie i żydzi również dowiedli swéj gorliwości w ogólnéj sprawie czynami.

W i l n o 6 maja.

Banda pod dowództwem Dybowskiego, ścigana przez rotę nowoingermanlandzkiego półku, została napadnięta i rozbita w pow. Ihumeńskim w błotnistym lesie, blizko m. Janówki. Powstańcy zostawili 12 zabitych na miejscu (w téj liczbie dowódcę Dybowskiego), wielu z nich zginęło w błocie, 5 wzięto w niewolę. W wojsku straty nie było.

Z Wilna otrzymano następne szczegóły uzupełniające telegramy podane w N N. 95 i 98 „Pocz. Półn.“

Po otrzymaniu wiadomości, iż w lasach pod m. Jeziorami kryją się powstańcy, o północy 20 kwietnia wysłano z Grodna oddział z dwóch rot kałuskiego półku i 22 kozaków pod dowództwem podpółkownika Mantejfla, 22 t. m. znajdując się we wsi Sklańsku, podpółkownik Mantejfel dowiedział się, iż banda znajduje się w lesie „Swięte błota“. Podzieliwszy oddział na 2 kolumny podpółkownik Mantejfel atakował jednocześnie z dwóch stron powstańców znajdujących się na górze otoczonéj prawie nieprzebytemi błotami. Banda rzuciła się w rozsypkę ku rzecze Berwince rzuciwszy broń i odzież; część strzelców wojska wpław przebyła rzeczkę i ścigała po błocie powstańców. Widząc, iż wielu powstańców zaczyna grząznąć i tonąć w błocie, podp. Mantejfel zaniechał ścigania, obawiając się, aby żołnierzy jego tenże los nie spotkał. W téj rozprawie zabitych i utoniętych powstańców było do 40, jeńców 2; banda liczyła według słów jeńców do 200 ludzi i była pod dowództwem Linkowicza. U powstańców odebrano 14 koni, broń, oboz i wielkie zapasy rozmaitych rzeczy i żywności. Podczas powrótu rozjazdy schwytały jeszcze 3 ludzi i aresztowano pisarza oraz zarządzającego ob. Walickiego, ponieważ otrzymano wiadomość, że ci przesyłali produkta dla bandy; a samemu Walickiemu kazano stawić się do Grodna.

*) W N-rze 50 Kurjera Wileńskiego omyłkowie wydrukowano od rs. 50 do 100, zamiast od rs. 50 do 500.

W gub. Kowieńskiéj, powstańcy po rozpędzeniu ich partij przez oddziały wojsk w końcu marca i początkach kwietnia jak wiadomo skryli się po lasach, unikając wszelkiemi sposobami spotkania z wojskiem. W połowie kwietnia te pojedyńcze bandy poczęły się łączyć szczególnie w północnéj części gubernji i zwróciły swe czyny wyłącznie na mieszkańców, na władze wiejskie i włościańskich urzędników i t. d. i nawet na assesorów stanowych usiłując wzburzyć kraj i pociągnąć ludność do powstania. Środki ku temu używane były jak i wszędzie, rabunek, rozboje i zabójstwa.

Do m. Rakiszek 22 kwietnia przyszła banda z 60 ludzi, nazywająca siebie kozakami polskimi. Otoczywszy domy proboszcza i assesora, zmusili ostatniego wydać im wszystkie papiery i znajdującą się u niego broń, a samemu kazali przywdziać gotowy ubior i razem z mieszkańcami miasta iść na spotkanie powstańców przychodzących z m. Komaj pod dowództwem ks. Mackiewicza, proboszczowi zaś rozkazali uderzyć trwogę w dzwony dla zebrania mieszkańców i także iść na spotkanie. Po przybyciu bandy do Rakiszek, ksiądz Mackiewicz zebrał mieszkańców do kościoła i w obecności assesora czytał ludowi podburzające proklamacje, lecz nie zważając na pogróżki, lud nieodpowiedział na jego wezwanie. Wyszedłszy z kościoła dowódca bandy namawiał assesora Szmita, aby porzucił służbę pod zagrożeniem śmiercią, a gdy Szmit stanowczo odmówił i niechciał zdradzić przysięgi i honoru, wtedy został wzięty pod areszt z tém, aby niemógł dać wiedzieć do 25-go o przybyciu bandy. Następnie zebrawszy z zarządu gminowego 150 rub. banda odeszła do m. Kambiszek. Druga banda pod dowództwem Dołęgi w liczbie 500 ludzi przyszedłszy do m. Skopiszek, posłała od siebie partję do m. Poniedziela, gdzie dowódca przedniéj części téj partji zmusił proboszcza i wikarego wyjść na spotkanie bandy, a żydom kazał wystąpić z chlebem i solą. Przyszedłszy do miasteczka Dołęga z processją udał się do kościoła,gdzie odśpiewawszy „Te Deum laudamus“; ksiądz znajdujący się w bandzie kazał z ambony o powstaniu. Ponieważ dnia tego w m. Poniedzielu był dzień targowy, więc ludu w kościele zebrało się bardzo wiele, z których do 100 ludzi przyłączyło się do powstania. Banda przebywszy do wieczora, ruszyła w kierunku do m. Poremuń ob. Komara.

D. 23-go do m. Uciany przyszła banda z 60 ludzi i powstańcy wezwali assesora stanowego, starszynę i deputatów, i oznajmiwszy o prędkiém przybyciu bandy zapotrzebowali podwod i kazali wyjść na spotkanie. Wkrótce przybyła banda pod dowództwem obyw. Pomarasecowskiego i Czypskiego i ominąwszy miasteczko ruszyła ku m. Tawranty. Czyniąc takowe demonstracje, powstańcy nieobchodzili się bez gwałtów. Mieszczanin Tadeusz Muśnicki został obwieszony za podejrzenie o denuncjację do władz względem powstańców. Koło stacji Uciany 8 uzbrojonych powstańców napadło na żandarmskiego porucznika Miedwiediowa jadącego w interesach służby. Miedwiediow odjechał, przyczém został raniony kulą pocztarz.

Postępując w ten sposób, powstańcy zrobili sobie dość znaczne bandy, które razem ze szczątkami wprzódy rozbitych zebrały się na granicach p-ttu poniewieskiego w liczbie do 2000 pod dowództwem naczelnika powstania Dołęgi (Sierakowskiego).

Przeciwko nim wysłano 25 kwietnia, kolumnę pod dowództwem półkow. gw. finlandzkiego półku jen. maj. Ganeckiego.

Dla pewniejszego otoczenia powstańców rozlokowanych w rozmaitych punktach, jen. major Ganecki rozdzielił swe wojska na 3 kolumny. 25-go major Merlin z $1^1/_2$ roty koporskiego pułku i 10 kozakami napadł na bandę Dołęgi z 1000 ludzi pod m. Mecejki; po 3 godzinnéj bitwie banda cofnęła się do lasu za wsią Lotwele. W wojsku zabito 2, raniono 3, zaginął 1—powstańcy stracili do 60. D. 26-go major Hilcebach, z 2-ma rotami newskiego i narwskiego pułków oraz plutonem S. Petersburskiego ułańskiego idąc z m. Subocz do m. Birże rozbił bandę Jasińskiego z 500 ludzi koło dworu Łamaki. Bandę tę ścigano przez 7 wiorst i rozpędzono zupełnie. W wojsku zabity 1, raniono 3; u powstańców strata bardzo znaczna: zabrano im broń, ołów, kule i 12 osiodłanych koni.

26-go kwietnia jen. maj. Ganecki z 3 rotami l. gw. finlandzkiego półku $1/_2$ szwadronu l. gw. kozackiego dywizjonu i 70 kozakami dońskiego N. 42 półku, dołączywszy do siebie oddział majora Merlina, po 45-wiorstowym marszu napadł i rozbił sąsiednie bandy Dołęgi i Kołyszki razem z 1500 ludzi. Powstańcy ponieśli wielkie straty; wzięto w niewolę śmiertelnie rannego głównego naczelnika ich Dołęgę (*) i drugiego dowódcę Staniszewskiego, razem 113 ludzi. W wojsku zabito 5, raniono 32. Na drugi dzień ścigając rozbitych powstańców jen. maj. Ganeck spotkał bandę Mackiewicza pomnożoną do 2000 ludzi, rozbił ją znowu pod folwarkiem Sznurkiszkami i scigał przez 10 wiorst ku granicy Kurlandzkiéj. Banda zupełnie pierzchnęła,straciwszy do 50 zabitych; wzięto 60 jeńców

*) Wprzódy był podany jako zabity.

къ курляндской границѣ. Шайка совершенно разсѣяна, потерявъ до 50 убитыхъ; взято 60 плѣнныхъ, въ томъ числѣ Лобановскій (командовавшій партіею конныхъ мятежникъ). Отбито 2 знамя, весь обозъ, съ большими запасами военными и продовольственными и 40 лошадей. У насъ ранены: легко гвардейскаго генеральнаго штаба, штабсъ-капитанъ Лавровъ и 10 нижнихъ чиновъ.

Послѣ пораженія шаекъ волненіе между жителями начинаетъ утихать, и крестьяне сами забираютъ и приводятъ мятежниковъ. (Сѣв. Поч.)

Послѣдне-полученныя телеграммы извѣщаютъ, что мятежническое скопище, вошедшее въ Волынь изъ Галиціи, узнавъ объ отправленіи противъ него войскъ, поспѣшило возвратиться въ Галицію. Истребленіе же шаекъ внутри края и обезоруженіе мятежниковъ высланными для того колоннами и мѣстной полиціей, при усердномъ содѣйствіи крестьянъ, продолжается съ полнымъ успѣхомъ.

Въ радомысльскомъ уѣздѣ, маіоръ Кашневъ съ ротою кременчугскаго полка близъ деревни Верхолѣски уничтожилъ мятежническую шайку, захвативъ обозъ, оружіе и запасы; въ числѣ бывшихъ въ ней 150 человѣкъ, 30 убито, 12 ранено и 69 взято въ плѣнъ. Съ нашей стороны при этомъ было 5 ранено (въ томъ числѣ 2 тяжело). Начальникъ бердичевской полиціи, при содѣйствіи крестьянъ, разбилъ при селеніи Погребищѣ значительную шайку; у мятежниковъ, кромѣ убитыхъ и раненныхъ, взято 70 плѣнныхъ, въ томъ числѣ предводитель шайки, и отняты весь обозъ, много оружія и знамя. Донскаго казачьяго Н. 37 полка урядникъ Хорошиловъ, съ 30 казаками, настигнувъ шийку въ сѣверной части житомірскаго уѣзда, взялъ въ плѣнъ 19 человѣкъ и захватилъ весь обозъ съ порохомъ и оружіемъ. (Сѣв. Поч.)

Въ Могилевскихъ губ. вѣд. напечатано:

Демонстраціи, проявляемыя въ послѣднія полтора года здѣшнею польскою партіею, состоящею изъ незначительнаго числа католиковъ помѣщиковъ и служащей шляхты превратились, какъ уже извѣстно нашимъ читателямъ, въ открытый мятежъ, начавшійся ночнымъ убійствомъ въ городѣ Горкахъ съ 23 на 24 число апрѣля.

Одновременно съ нападеніемъ на г. Горки стали являться шайки почти во всѣхъ уѣздахъ могилевской губерніи.

1 е. Рогачевскій уѣздный исправникъ, получивъ 23 апрѣля извѣстіе о сборѣ мятежниковъ въ имѣніи тогоже уѣзда помѣщика Печковскаго—Нижніе Тощицы, направилъ туда изъ г. Рогачева на подводахъ 14 роту 4-го резервнаго баталіона смоленскаго пѣхотнаго полка, подъ командою капитана Егорова. Прибывъ въ Тощицы въ половинѣ 9-го часа вечеромъ, капитанъ Егоровъ остановилъ роту на дорогѣ къ помѣщичьему дому у корчмы, и узнавъ отъ прибѣжавшаго мальчика о приближеніи мятежниковъ, послалъ впередъ для развѣданія о числѣ ихъ казака, который не успѣлъ отъѣхать и 50 саженъ, какъ мятежники начали стрѣлять, и убили подъ казакомъ лошадь. Выславъ немедленно цѣпь застрѣльщиковъ, капитанъ Егоровъ открылъ огонь и завязалось довольно сильная перестрѣлка съ обѣихъ сторонъ, продолжавшаяся около получаса, но за наступившею темнотою выстрѣлы не могли быть мѣтки; однакожъ мятежники прекративъ огонь, отступили въ лѣсъ. Не зная силъ непріятеля, рота пріостановила преслѣдованіе до разсвѣта. Въ 10 часовъ присоединилась къ ней рота 4-го резервнаго баталіона черниговскаго пѣхотнаго полка, высланная изъ быховскаго уѣзда. Между тѣмъ, мятежники пользуясь темнотою и ободренные тѣмъ, что первая перестрѣлка нанесла имъ мало вреда, обошли изъ лѣсу по берегу озера къ помѣщичьему дому, и засѣвъ въ саду, открыли въ 11 часовъ снова стрѣльбу, на которую уже отвѣтили обѣ роты, и мятежники послѣ непродолжительной перестрѣлки вынуждены были опять отступить. За темнотою преслѣдованіе было невозможно. Съ разсвѣтомъ же роты двинулись впередъ, но не могли открыть въ лѣсу направленія, куда пошла шайка, а при поискахъ успѣли захватить въ плѣнъ 16 мятежниковъ, кромѣ взятыхъ крестьянами наканунѣ, еще до прибытія роты, 6 человѣкъ. Плѣнные почти всѣ дворяне того же уѣзда и въ числѣ ихъ взяты ксендзъ м. Чечерска Бенедиктъ Бугень и офицеръ батарейной N. 4 батареи 5 артиллерійской бригады Станиславовичъ. Сверхъ того отбито оружіе, нѣсколько лошадей, повозка съ корпіей и съѣстными припасами и обозъ съ холоднымъ оружіемъ. Во время этихъ двухъ перестрѣлокъ, съ нашей стороны изъ нижнихъ чиновъ раненъ 1 и контуженъ 1, а изъ крестьянъ, принимавшихъ самое дѣятельное участіе, убитъ 1 и ранены 2. Потеря мятежниковъ осталась неизвѣстною.

2-е. Оршанскій уѣздный исправникъ отставной артиллеріи подполковникъ Савицкій, донесъ, что 26 апрѣля, получивъ извѣстіе о расположеніи мятежнической шайки до 60 человѣкъ въ с. Оцковомъ, онъ рано утромъ того же дня посадилъ бывшихъ при немъ 50 человѣкъ нижнихъ чиновъ на подводы, и взявъ съ собою еще крестьянъ, отправился къ этому селенію, но мятежниковъ тамъ уже не засталъ. Освѣдомясь отъ жителей, что шайка выступила оттуда не болѣе какъ за два часа до его пріѣзда, онъ по слѣдамъ шайки, оставленнымъ на дорогѣ, настигъ ее въ селеніи Погостище, въ фольваркѣ, принадлежащемъ мировому посреднику Піоро. Приближаясь, подполковникъ Савицкій раздѣлилъ команду на двѣ части и направилъ съ двухъ сторонъ дома помѣщика. Мятежники, видя себя окруженными, собрались у крыльца дома, дали залпъ, которымъ ранили одного рядоваго, и продолжая стрѣлять, бросились черезъ садъ къ болотистой рѣчкѣ, тамъ спустились въ оврагъ и завели перестрѣлку. Подполковникъ Савицкій продолжалъ эту перестрѣлку не болѣе ¼ часа, послѣ чего, собравъ солдатъ, разсыпанныхъ въ стрѣлки, повелъ ихъ въ штыки, но мятежники не устояли, а побросавъ большую часть оружія въ рѣку, сдались. Въ плѣнъ взято 21 человѣкъ, изъ коихъ два тяжело раненыхъ и одинъ легко, убито 6 и нѣсколько человѣкъ утонуло, бросаясь вплавь чрезъ рѣчку, а 8 или 10 достигли другаго берега и спаслись въ лѣсу. Потеря съ нашей стороны убитыми два, одинъ крестьянинъ, а другой дворовый человѣкъ помѣщика Шебеко; ранены 3 рядовыхъ витебскаго гарнизоннаго баталіона. Въ этомъ дѣлѣ особенно отличился храбростью и смѣтливостью унтеръ-офицеръ 16 роты резервнаго баталіона могилевскаго пѣхотнаго полка Иванъ Быковскій.

3-е. Командиръ 15 роты резервнаго баталіона смоленскаго пѣхотнаго полка штабсъ-капитанъ Кусонскій, донесъ, что 27 апрѣля, прибывъ съ ротой на подводахъ въ фольварокъ быховскаго уѣзда Селецъ Болоновъ, онъ узналъ отъ становаго пристава 3-го стана, что въ окрестностяхъ находятся двѣ шайки мятежниковъ: одна въ лѣсу близъ д. Золоты, а другая недалеко отъ фольварка, гдѣ становая квартира, которую они намѣревались сжечь. Почему въ тотъ же день, въ 11 часовъ ночи, взявъ съ собою 35 человѣкъ нижнихъ чиновъ, отправился съ становымъ приставомъ къ д. Золотовѣ, а остальную часть роты, въ числѣ 36 человѣкъ нижнихъ чиновъ оставилъ въ фольваркѣ, подъ командою подпоручика Липинскаго. 28-го апрѣля, продолжая свои поиски и сдѣлавъ по разнымъ направленіямъ около 60 верстъ, штабсъ-капитанъ Кусонскій, въ 5 часовъ по полудни, настигъ наконецъ въ лѣсу близъ фольварка помѣщика Славинскаго мятежниковъ и завязалъ съ ними перестрѣлку, но они въ испугѣ разбѣжались по лѣсу въ разныя стороны, оставивъ на мѣстѣ 11 ружей и 2 лошади. Мятежниковъ было до 40 человѣкъ, изъ нихъ убитыхъ и раненыхъ на мѣстѣ не осталось; въ командѣ же раненъ 1 рядовой. Дальнѣйшее преслѣдованіе этой шайки, по густотѣ лѣса, прекращено.

4-е. Командующій 4 стрѣлковою ротою резервнаго баталіона алексопольскаго пѣхотнаго полка поручикъ Путято донесъ, что преслѣдуемая имъ съ 24 апрѣля партія мятежниковъ была настигнута 27 числа близъ мѣстечка сѣнненскаго уѣзда Словяны, около фольварка Вечерани помѣщика Корсака; но будучи извѣщена своими лазутчиками о приближеніи войскъ, скрылась въ лѣсахъ, окружающихъ фольварокъ, такъ что нападеніе на нее, по случаю наступившей ночи, было не возможно. Поручикъ Путято, имѣя въ виду, что мятежники слѣдятъ за его движеніями, двинулся впередъ по направленію къ м. Толочину и пройдя м. Словяны, въ 4 верстахъ отъ него остановился съ командою въ лѣсной чащѣ; между тѣмъ послалъ казака Ефима Гиршина и рядоваго Якова Динца, верхомъ, переодѣтыхъ и вооруженныхъ какъ мятежники, приказавъ имъ выслѣдить шайку и захватить кого нибудь изъ нея. Черезъ часъ посланные возвратились, приведя съ собою перехваченнаго ими лазутчика, который показалъ, что мятежники снова приблизились къ фоль. Вечерани и расположились въ густомъ лѣсу, что въ шайкѣ около 100 человѣкъ и что предводитель располагаетъ перейти въ Борисовскіе лѣса.— Вслѣдствіе чего поручикъ Путято двинулся съ ротою къ указанному лазутчикомъ мѣсту, и приблизясь къ нему, разсыпалъ два полувзвода застрѣльщиковъ подъ командою поручика Суворова и фельдфебеля Шкуркина, которые, подвигаясь въ лѣсу, скоро были встрѣчены сильнымъ огнемъ изъ завала мятежниковъ; но по командѣ поручика Суворова стрѣлки съ крикомъ ура! бросились въ окопъ и штыками выбили оттуда мятежниковъ. Подошедшая вслѣдъ за первою другая половина роты разсыпала также цѣпь, и продолжая преслѣдованіе бѣжавшаго непріятеля, такъ что менѣе чѣмъ въ два часа шайка была окончательно разсѣяна, оставивъ на мѣстѣ убитыхъ 21 (въ томъ числѣ и предводителя шайки), тяжело раненыхъ 2, 18 ружей, 9 пистолетовъ, 9 сабель и нѣсколько топоровъ, косъ, кинжаловъ, пороху 3 боченка, до 500 пуль, 6 лошадей и много разныхъ другихъ боевыхъ принадлежностей. Въ плѣнъ взято во время боя и послѣ 19 человѣкъ. Съ нашей стороны убито 4 рядовыхъ, ранены поручикъ Суворовъ и 8 человѣкъ нижнихъ чиновъ. Причемъ поручикъ Путято присовокупилъ, что какъ рота, такъ и казаки, преслѣдуя укрывавшихся по лѣсамъ мятежниковъ и сдѣлавъ менѣе чѣмъ въ 3 сутокъ до 200 верстъ, горѣли нетерпѣніемъ встрѣтить непріятеля, желая доказать скорѣе свою преданность престолу и любовь къ Царю и отечеству. При этомъ посланный въ помощь поручику Путято, командующій 13 ротою 4 резервнаго баталіона алексопольскаго пѣхотнаго полка штабсъ-капитанъ Ушаковъ, въ рапортѣ своемъ присовокупилъ, что жители проходимыхъ имъ мѣстностей, исполненные духомъ преданности къ Царю ихъ благодѣтелю, съ особымъ радушіемъ встрѣчали ввѣренную ему роту, въ пути заблаговременно заготовляли подводы, отводили ночлегъ, волостные старшины угощали солдатъ водкою, а крестьяне въ изобиліи сносили съѣстные припасы. Особенно трогательно было участіе и радушіе крестьянъ къ солдатамъ въ м. Кругломъ при совершеніи мѣстнымъ священникомъ напутственнаго молебствія.

5) Отрядъ посланный изъ г. Черикова, 28 апрѣля, къ с. Озеры, соединясь 29 числа съ Чаусовскимъ отрядомъ въ с. Рудни, настигъ шайку мятежниковъ въ 4 верстахъ за с. Лютяги, уже переправившуюся чрезъ р. Проню. Дѣйствіемъ артиллеріи мятежники приведены въ совершенное разстройство и обратились въ бѣгство, но за уничтеженіемъ ими переправы и сильною усталостію отряда, преслѣдованіе пріостановлено. Въ плѣнъ взято 5, убитыми найдены на полѣ 1 человѣкъ и 15 лошадей, захваченныя 20 лошадей всзвращены крестьянамъ, какъ забранныя мятежниками у нихъ же. Съ нашей стороны не было никакой потери. При отрядѣ было до 400 крестьянъ, вооружившихся ружьями, пиками и кольями, которые оказали особенную услугу доставленіемъ вѣрныхъ свѣдѣній о движеніяхъ мятежниковъ и при поимкѣ ихъ.

6) Изъ Пропойска получено по эстафетѣ, 1 сего мая донесеніе, что до 100 человѣкъ мятежниковъ положили оружіе. Остатки перешедшей чрезъ р. Проню шайки окружены со всѣхъ сторонъ, мятежники разбрелись и попадаются въ руки преслѣдующихъ ихъ крестьянъ, которые безпрестанно приводятъ плѣнныхъ къ мѣстнымъ военнымъ и полицейскимъ начальникамъ.

ИЗВѢСТІЯ О ВОЗНИКШИХЪ ВЪ ЮГО-ЗАПАДНЫХЪ ГУБЕРНІЯХЪ БЕЗПОРЯДКАХЪ.

Циркуляръ Кіевскаго военнаго, Подольскаго и Волынскаго генералъ-губернатора и командующаго войсками Кіевскаго военнаго округа. Апрѣля 29 дня 1863 года.

Въ продолженіи слишкомъ трехъ-мѣсячнаго пребыванія моего въ г. Кіевѣ встрѣчались нѣкоторые случаи, удостовѣрявшіе меня, что многія неблагонамѣренныя лица, изъ Польскаго населенія края, покушались нѣсколько разъ заявить свое сочувствіе совершающимся нынѣ въ Польшѣ событіямъ, распространеніемъ безпорядковъ и въ юго-западныхъ губерніяхъ.

Дѣйствуя въ видахъ законности и духѣ милосердія Высочайше указанномъ мнѣ ГОСУДАРЕМЪ ИМПЕРАТОРОМЪ, я старался до сихъ поръ предъотвратить отъ мирныхъ жителей тѣ послѣдствія, которыя неминуемо влечетъ за собою военное положеніе и въ особенности между-усобная война, и съ этою цѣлію обращался къ гг. начальникамъ губерній и въ особенности къ предводителямъ дворянства, вліяніе которыхъ могло содѣйствовать къ успокоенію умовъ въ краѣ.

Дѣятельными мѣрами гражданскаго начальства и полиціи, всѣ попытки злонамѣренныхъ людей произвести въ краѣ безпорядки до сихъ поръ оказывались безсильными и предупреждались арестованіемъ нѣкоторыхъ болѣе виновныхъ и тщательнымъ наблюденіемъ за остальными подозрительными лицами.

Однакоже, не смотря на это, въ послѣднее время волненія умовъ Польскаго населенія края, особенно между молодымъ поколѣніемъ, становились все значительнѣе. Начали получаться съ разныхъ сторонъ донесенія о подозрительныхъ сборищахъ, и наконецъ, въ Кіевѣ, въ ночь съ 26 на 27 апрѣля, равно какъ въ тоже время и во многихъ другихъ мѣстностяхъ, нѣсколько вооруженныхъ мятежниковъ, образовавъ шайки, пользуясь темнотою ночи, вышли изъ Кіева и другихъ мѣстностей, чтобы, собравшись въ лѣсахъ въ болѣе значительныхъ скопищахъ, дѣйствовать явно вооруженною рукою противъ правительства.

Желая нынѣ, въ тѣхъ же благотворныхъ видахъ ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА, сколь можно умѣрить, а по возможности и предъотвратить гибельныя для края послѣдствія, всегда сопровождающія безпорядки вооруженныхъ шаекъ и слѣдующія за тѣмъ объявленіе края на военномъ положеніи и преданіе виновныхъ военному суду, я съ одной стороны, принимая всѣ тѣ мѣры и средства, которыя по Высочайше предоставленной мнѣ власти, съ употребленіемъ ввѣренныхъ моему начальству войскъ, могутъ быть приняты, съ другой снова обращаюсь во первыхъ ко всѣмъ мѣстнымъ гражданскимъ и полицейскимъ властямъ съ требованіемъ усилить бдительную съ ихъ стороны дѣятельность, къ успѣшному направленію которой наиболѣе способствовать будутъ тѣ усердіе, дѣятельность и преданность къ Престолу и Царю—Освободителю, какими постоянно отличаютъ себя крестьяне, и во вторыхъ съ убѣ-

w téj liczbie Łobanowskiego (który dowodził partją jazdy powstańczéj). Odebrano 2 chorągwie, cały obóz, z wielkiemi zapasami wojennemi i z żywnością, oraz 40 koni. W wojsku raniono lekko gwardyjskiego jeneralnego sztabu sztabs-kapitana Ławrowa i 10 żołnierzy.

Po rozbiciu band wzburzenie między mieszkańcami zaczyna ucichać, i włościanie sami chwytają i przystawują powstańców. (Pocz. półn.)

Ostatnie telegramy zawiadamiają, iż zbiorowisko powstańców, które przybyło na Wołyń z Galicji, dowiedziawszy się o przybyciu wojsk, pośpieszyło z powrótem do Galicji. Zniszczenie zaś band wewnątrz kraju i rozbrojenie powstańców przez wysyłane w tym celu kolumny, oraz przez policję, przy gorliwéj pomocy włościan, wykonywa się z zupełném powodzeniem.

W pow. Radomyślskim, major Kaszniew z rotą kremeńczugskiego półku, zniszczył bandę blizko wsi Wercholeski; schwytał obóz, broń i zapasy; ze 150 powstańców, 30 zabito, 12 raniono, 69 wzięto w niewolę. W wojsku raniono 5, (2 ciężko). Naczelnik policji berdyczowskiéj przy pomocy włościan, rozbił znaczną bandę niedaleko wsi Pogrebiszcze; u powstańców prócz zabitych i rannych, zabrano 70 jeńców, w téj liczbie dowódcę bandy, odebrano cały obóz, wiele broni i chorągwi. Dońskiego półku kozaków N. 37 Uradnik Horoszyłow z 30 kozakami napadłszy bandę w północnéj części żytomierskiego powiatu, wziął w niewolę 19 i odebrał cały obóz z prochem i bronią. (Pocz. półn.)

— W Mohylewskich gub. wiadomościach wydrukowano co następuje:

Demonstracje czynione w ostatnie półtora roku, przez tutejszą partję polską, składającą się z nieznacznéj liczby obywateli i służących szlachty, przekształciły się, jak to wiadomo naszym czytelnikom, w otwarte powstanie, rozpoczęte nocném zabójstwem w Horkach z 23 na 24 kwietnia.

Jednocześnie z napadnięciem na Horki, poczęły ukazywać się bandy prawie we wszystkich powiatach gub. Mohylewskiéj.

Rohaczewski sprawnik, otrzymawszy wiadomość o zbieraniu się bandy w majątku obywatela Pieczkowskiego, Niższe Toszczyce, wysłał tam z Rohaczewa 14 rotę 4-go rezerwowego bataljonu smoleńskiego pieszego półku, pod dowództwem kapitana Jegorowa. Przybywszy do Toszczyc, Jegorow zatrzymał rotę na drodze do dworu przy karczmie i dowiedziawszy się od chłopca o zbliżeniu się powstańców, posłał na zwiady kozaka, do którego już po 50 sążniach oddalenia wystrzelono i zabito konia. Posławszy łańcuch strzelców, kapit. Jegorow rozpoczął strzelanie, które trwało blizko pół godziny, lecz z przyczyny zmroku, wystrzały nie mogły być celne, jednakże powstańcy zaprzestawszy strzelać, odeszli do lasu. Nie wiedząc o sile powstańców, rota odłożyła ściganie do poranku. O 10-éj godz. jeszcze jedna rota czernihowskiego pieszego półku wysłana została z Bychowskiego powiatu. Tymczasem powstańcy korzystając z nocy i z małéj swéj straty, podeszli z lasu brzegiem jeziora do dworu i zasiadłszy w ogrodzie, o 11 godz. znowu rozpoczęli strzelanie, na które już odpowiedziały obie roty i powstańcy zmuszeni byli do odwrotu. O zmroku ściganie już było niepodobne. Zrana zaś roty ruszyły daléj, lecz nie mogły dowiedzieć się dokąd poszła banda, a przy poszukiwaniu schwytały 16 jeńców, oprócz wziętych 6 przez włościan przed przybyciem wojska. Jeńcy są prawie wszyscy ze szlachty tegoż powiatu. W liczbie ich znajduje się ksiądz Bugień z Czeczerska i oficer bateryjnéj N-r 4 baterji 5-éj artyllerzyjskiéj brygady,— Stanisławowicz. Prócz tego zabrano broń, kilka koni, wóz z szarpiami i żywnością, tudzież obóz z białą bronią. W czasie tych dwóch utarczek, w wojsku raniono 1 żołnierza i kontuzjowano 1, a z włościan, którzy dawali najczynniejszą pomoc, zabity 1 i raniono 2; strata powstańców niewiadoma.

Orszański sprawnik, podpółk. Sawicki, doniósł, iż 26 kwietnia dowiedziawszy się o bandzie znajdującéj się z 60 ludzi we wsi Ockowo, tegoż dnia z rana wziąwszy z sobą 50 żołnierzy na podwodach i włościan, udał się do téjże wsi, lecz już tam powstańców nie znalazł. Dowiedziawszy się, iż banda przed 2 godz. wyszła, napadł ją po śladach we wsi Pogostyszcze w folwarku pośrednika Pióro. Zbliżając się, podpółkownik Sawicki podzielił komendę na 2 części i ruszył naprzód z obu stron domu. Powstańcy będąc otoczeni, zebrali się na ganku, dali strzał, którym ranili 1-go szeregowca i strzelając, rzucili się przez ogród do błotnistéj rzeczki; tam spuścili się do wąwozu i zaczęli strzelać. Podpółk. Sawicki utrzymywał tę utarczkę nie więcéj jak kwadrans, po czém zebrawszy swych żołnierzy, poprowadził na bagnety, lecz powstańcy rzuciwszy większą część broni do rzeki, poddali się. Wzięto w niewolę 21, z których 2 ciężko ranionych a 1 lekko, zabito 6 i kilku utonęło w rzece, a 8 lub 10 dopłynęli drugiego brzegu i zniknęli w lesie. Ze strony wojska zabito 2, jednego włościanina á drugiego dwornego człowieka obyw. Szebeki; raniono 3 szeregowych witebskiego bataljonu garnizonowego. W téj rozprawie szczególniéj odznaczył się męztwem podoficer Jan Bykowski.

Dowódca 15 roty bataljonu rezerwowego smoleńskiego pieszego półku sztabs kapitan Kusoński doniósł, iż 27 kwietnia, przybywszy z 1 rotą do folwarku Sielec-Bołonów, dowiedział się, iż w okolicach znajdują się 2 bandy, jedna w lesie pod Złotami, a druga niedaleko od folwarku, gdzie mieszkanie assesora, które oni zamierzali spalić. Skutkiem tego, o 11 godz. w nocy z 35 żołnierzami udał się z assesorem do Złotowa, a resztę roty z 36 żołnierzy, zostawił w folwarku pod dowództwem podpor. Lipińskiego. 28 kwietnia, w czasie poszukiwań, które stanowiły do 60 wiorst drogi, sztabs-kapitan Kusoński o 5 godz. po połud. napotkał powstańców w lesie przy folwarku ob. Sławińskiego i rozpoczął strzelanie, lecz ci przestraszeni, pierzchnęli do lasu, zostawiwszy 11 fuzij i 2 konie. Powstańców było do 40, z których zabitych i ranionych na miejscu nikogo nie zostało. W wojsku raniony jeden. Dalsze ściganie téj bandy z powodu gęstego lasu było niepodobne.

Dowodzący 4 rotą strzelców, aleksopolskiego półku, porucz. Putiato, doniósł, iż ścigana przezeń 24 kwietnia, partja powstańców, znaleziona została 27 koło miasteczka Słowiany siennieńskiego pttu, pod folwarkiem Wieczerani ob. Korsaka, lecz dowiedziawszy się od swoich szpiegów o zbliżaniu się wojsk ukryła się w lesie tak, iż odszukanie jéj z przyczyny zbliżającéj się nocy było niepodobne. Porucz. Putiato, wiedząc iż powstańcy śledzą jego poruszenia, ruszył ku miasteczku Tołoczyn i minąwszy Słowiany, zatrzymał się z komendą o 4 wiorsty stamtąd w lesie; tymczasem posłał kozaka Joachima Hirszyna i żołnierza Jakuba Dyńca konno, odzianych i uzbrojonych jak powstańcy, rozkazując im wynaleźć bandę i porwać z niéj kogokolwiek. W godzinę wysłani powrócili ze schwytanym szpiegiem, który wyznał, iż powstańcy znowu zbliżyli się ku Weczerani i stanęli w gęstym lesie; że w bandzie było ze 100 ludzi i że dowódca zamierza przejść do borysowskich lasów.

W skutek tego, porucznik Putiato ruszył z rotą do wskazanego miejsca i rozsypał 2 półplutony strzelców pod dowództwem porucznika Suworowa i feldfebla Szkurkina, którzy wkrótce zostali spotkani ogniem powstańców z za okopu, lecz strzelcy z krzykiem "ura" rzucili się do okopu, i bagnetami wyparli powstańców. Druga połowa roty, która pośpieszyła na pomoc, ścigała daléj uciekającego nieprzyjaciela, tak, iż mniéj niż w pół godziny banda ostatecznie pierzchnęła, zostawiwszy na miejscu 21 zabitych, w tej liczbie dowódcę bandy, 2 ciężko ranionych, 18 fuzij, 9 pistoletów, 9 szabel, kilka siekier, kos, sztyletów, prochu 3 beczułki, z 500 kul, 6 koni i wiele innych rzeczy, Jeńców wzięto w czasie bitwy i późniéj 19. W wojsku zabito 4 szeregowych, raniono porucznika Suworowa i 8 żołnierzy. Przy czém porucznik Putiato dodał, iż rota i kozacy ścigając powstańców i przeszedłszy w niespełna 3 doby do 200 wiorst, pałali niecierpliwością spotkać nieprzyjaciela, chcąc co najprędzéj dowieść swéj przychylności ku tronowi i miłości ku Cesarzowi i ojczyźnie. Posłany na pomoc por. Putiato dowodzący rotą, aleksopolskiego półku sztabs-kap. Uszaków, w raporcie dodaje, iż mieszkańcy miejscowi przepełnieni uczuciem przychylności ku Cesarzowi, ich dobroczyńcy, ze szczególną uprzejmością spotykali jego rotę. Po drodze zawczasu gotowali podwody i noclegi; starszyni częstowali żołnierzy wódką, a włościanie obficie znosili żywność. Szczególniéj rozczulające były udział i gościnność włościan w m. Kruhłem przy odprawieniu przez miejscowego duchownego nabożeństwa pożegnalnego.

Oddział wysłany z Czerykowa 28 kwietnia ku wsi Oziery, złączywszy się 29 z oddziałem Czausowskim w Rudni, napadł bandę o 4 wiorsty za wsią Lutiagi, która już przeprawiła się przez rzekę Pronie. Działaniem artyllerji powstańcy w nieporządku się rozbiegli, lecz z powodu zniszczenia przeprawy i zmęczenia wojska, ściganie wstrzymano. Wzięto 5 w niewolę, jeden zabity znaleziony na polu i 15 koni; zabranych 20 koni powrócono włościanom, ponieważ były zabrane przez powstańców. Ze strony wojska straty żadnéj nie było. Przy oddziale znajdowało się do 400 włościan, uzbrojonych fuzjami, pikami i kołami, którzy okazywali szczególną pomoc, dostarczając pewnych wiadomości o poruszeniach powstańców i przy chwytaniu tychże.

Z m. Propojska otrzymano sztafetę 1 maja, iż do 100 powstańców złożyło broń. Szczątki bandy, która przeszła przez rzekę Pronie, otoczone ze wszystkich stron, rozpierzchły się i ciągle są chwytane przez włościan, którzy dostawiają jeńców do miejscowych władz wojennych i policyjnych.

WIADOMOŚCI O NIEPORZĄDKACH W POŁUDNIOWO-ZACHODNICH GUBERNJACH

Okolnik kijowskiego wojennego, podolskiego i wołyńskiego jenerał-gubernatora i dowodzącego wojskami kijowskiego wojennego okręgu 29 kwietnia 1863 r.

W ciągu przeszło 3 miesięcznego mojego pobytu w Kijowie zdarzały się niektóre wypadki, przekonywające mnie, iż wiele osób złéj woli ludności polskiéj probowało kilkakrotnie okazać współczucie ku wydarzeniom mającym obecnie miejsce w Królestwie Polskiém przez rozszerzanie nieporządków w gubernjach południowo-zachodnich.

Postępując w celach prawowitości i w duchu miłosierdzia Najwyżéj wskazanym mnie przez CESARZA JEGO MOSCI, starałem się dotychczas usuwać od spokojnych mieszkańców te następstwa, jakie koniecznie sprowadza za sobą stan wojenny, a szczególnie wojna domowa, i w tym celu zwracałem się do pp. naczelników gubernij a osobliwie do marszałków szlachty, których wpływ bardzo wiele mógł dopomagać do uspokojenia umysłów w kraju.

Czynnemi środkami władz cywilnych i policji wszystkie próby ludzi złéj woli, by uczynić w kraju nieporządki dotychczas okazywały się bezsilne i zapobiegano im przez aresztowania niektórych bardziéj winnych i przez baczny nadzór nad innemi osobami podejrzanemi.

Jednakże mimo to ostatniemi czasy wzburzenie umysłów ludności polskiéj w kraju, a szczególnie w młodém pokoleniu coraz bardziéj wzrastało. Poczęto otrzymywać z różnych stron doniesienia o podejrzanych zbiorowiskach i nareszcie w Kijowie, w nocy z 26 na 27 kwietnia oraz jednocześnie w innych miejscach, kilku uzbrojonych powstańców w ciemną noc wyszło z Kijowa i innych miejsc, aby zebrawszy się w lasach liczniejszém zbiorowiskiem działać otwarcie i zbrojnie przeciw rządowi.

Pragnąc obecnie, w tymże dobroczynnym celu JEGO CESARSKIEJ MOSCI, o ile możności umiarkować oraz uchylić zgubne dla kraju następstwa, zawsze towarzyszące nieporządkom band uzbrojonych i następujące za tém ogłoszenie kraju na stopie wojennéj i oddanie winnych pod sąd wojenny, ja z jednéj strony przedsiębiorąc wszystkie te środki, które z Najwyżéj nadanéj mi władzy, przy użyciu powierzonego mnie wojska mogą być zastosowane, z drugiéj, znowu zwracam się do wszystkich miejscowych cywilnych i policyjnych władz z żądaniem, aby wzmocniły swą baczność, do któréj pomyślnego skierowania najbardziéj dopomogą, gorliwość, czynność i przychylność ku Tronowi i Cesarzowi-Oswobodzicielowi jakiemi stale odznaczają się włościanie—i następnie z najbardziéj przekonywającą prośbą do pp. marszałków szlachty i wszystkich właścicieli ziem, aby usuwając się od wszelkiéj czynnéj lub ubocznéj pomocy

дительнѣйшею просьбою къ господамъ предводителямъ дворянства и всѣмъ землевладѣльцамъ, отдаливъ себя отъ всякаго прямаго или косвеннаго содѣйствія мятежу, напротивъ того, радушно содѣйствовать правительству къ возстановленію въ краѣ совершеннаго порядка: чѣмъ самымъ избавятъ они и край и себя отъ разоренія.

29-го апрѣля 1863 года.

Не смотря на всѣ мѣры, предпринимавшіяся со стороны гражданскаго и полицейскаго начальствъ къ удержанію порядка въ здѣшнемъ краѣ, дѣйствія злонамѣренныхъ агитаторовъ довели волненіе умовъ Польскаго населенія края, въ особенности между молодымъ поколѣніемъ до такой степени, что въ настоящее время, по имѣющимся извѣстіямъ, начали сосредоточиваться въ разныхъ мѣстахъ цѣлыя сборища и шайки вооруженныхъ мятежниковъ съ намѣреніемъ дѣйствовать явно вооруженною рукою противъ правительства. Такъ, въ самомъ Кіевѣ, въ ночь съ 26 на 27 апрѣля, партія вооруженныхъ мятежниковъ вышла изъ города по направленію на с. Бѣлицы.— Часть мятежниковъ была верхами. Немедленно посланы войска для преслѣдованія подъ начальствомъ командира Глуховскаго драгунскаго Ея Императорскаго Высочества Великой Княгини Александры Іосифовны полка полковника барона Тизенгаузена, и 40 человѣкъ пѣшихъ въ туже ночь взяты съ оружіемъ въ рукахъ.

Для преслѣдованія остальныхъ посланы изъ Кіева два эскадрона Глуховскаго драгунскаго полка, 4-я сотня Донскаго казачьяго N. 37-го и двѣ роты Полтавскаго пѣхотнаго полка на подводахъ.— 27-го числа доставлено еще 20 человѣкъ плѣнныхъ. Подробнаго донесенія о преслѣдованіи шайки еще не получено.

Изъ донесеній Волынскаго губернатора и начальниковъ полицій: Бердичевской, Васильковской, Сквирской и Таращанской видно, что во всѣхъ этихъ уѣздахъ образуются шайки.

Мятежники обольщаютъ поселянъ обѣщаніемъ свободы и дарованіемъ земель, на владѣніе которыми раздаютъ грамоты, писанныя золотыми буквами. Крестьяне же во всѣхъ мѣстахъ преисполнены преданности къ ГОСУДАРЮ ИМПЕРАТОРУ и много содѣйствуютъ полиціи и посылаемымъ войскамъ къ открытію и захватыванію мятежниковъ.

Въ Житомирскомъ уѣздѣ они задержали до 30 вооруженныхъ мятежниковъ и отбили у нихъ значительное количество пороху, боевыхъ патроновъ и капсюлей.

Въ Кіевскомъ уѣздѣ крестьяне также весьма усердно помогаютъ дѣлу порядка, изъ вышеупомянутыхъ 60 плѣнныхъ, доставленныхъ въ Кіевъ, многіе также захвачены крестьянами.

Въ настоящее время по многимъ направленіямъ, гдѣ собираются шайки, посланы отряды изъ войскъ, квартирующихъ въ окрестности мѣстъ, избранныхъ мятежниками для сосредоточія.

Хотя изъ Царства Польскаго инсургенты пытались пробраться 21 апрѣля черезъ Бугъ, при Сверже, въ предѣлы Волынской губерніи, но, узнавъ о движеніи противъ нихъ войскъ, скрылись обратно и преслѣдуются нашими отрядами въ Люблинской губерніи.

30-го апрѣля 1863 года.

По полученнымъ донесеніямъ видно, что мятежъ распространяется въ уѣздахъ: Бердичевскомъ, Васильковскомъ, Таращанскомъ, Сквирскомъ и Радомысльскомъ. Шайки, какъ можно замѣтить по принятому ими направленію, пробираются лѣсами въ Радомысльскій и Овручскій уѣзды. Получено донесеніе изъ Сквирскаго уѣзда, что въ ночь съ 26 на 27 апрѣля, значительное число конныхъ мятежниковъ напало на домъ генералъ-адъютанта графа Ржевусскаго, въ м. Погребищѣ, и совершенно разграбивъ, скрылось въ лѣсу. Подобные же шайки появились и въ другихъ мѣстахъ Сквирскаго уѣзда. Изъ д. Верховни, шайка направилась на д. Макаровку, изъ чего можно полагать, что эта шайка имѣла намѣреніе соединиться съ другою шайкою, вышедшею изъ д. Терешекъ, которая въ это время была въ Новоселицахъ, всего въ 16 верстахъ отъ Макарова. Для преслѣдованія этихъ шаекъ послана военная команда, до 180 человѣкъ, отъ бѣлостокскаго резервнаго пѣхотнаго полка.

Изъ Таращи получено донесеніе о происходившей стычкѣ между мятежниками и частями резервнаго дивизіона Смоленскаго уланскаго Его Императорскаго Высочества Наслѣдника Цесаревича полка.

Командиръ дивизіона подполковникъ Сержпутовскій, получивъ свѣдѣніе, что въ окрестностяхъ Таращи собираются мятежники въ значительныхъ силахъ, 27 апрѣля въ 9 часовъ утра командировалъ поручика Шверина со взводомъ отъ 6 резервнаго эскадрона, для открытія мятежниковъ къ сторонѣ м. Бѣлой-Церкви и Синявы. Поручикъ Шверинъ открылъ вблизи деревни Кривой, шайку мятежниковъ, въ числѣ около 150 человѣкъ частію конныхъ, частію пѣшихъ. Мятежники конвоировали повозки съ оружіемъ и разными припасами. Слѣдя за ними болѣе 25 верстъ, вблизи с. Керданъ до с. Кисловчи по мѣстности не благопріятствующей, поручикъ Шверинъ выжидалъ удобнаго момента для атаки. Мятежники замѣчая настойчивое преслѣдованіе, думали, что за взводомъ слѣдуетъ какое-либо подкрѣпленіе, торопливо удалялись и когда выбрались на поляну, стали поспѣшно пробираться къ лѣсу, окруженному глубокимъ рвомъ и когда между ними произошло замѣшательство, то поручикъ Шверинъ мгновенно бросился со взводомъ въ атаку и отбилъ изъ обоза три повозки съ косами, порохомъ, свинцемъ въ слиткахъ и пулями; при чемъ захватилъ трехъ плѣнныхъ. Во время атаки ранено: 1 уланъ и двѣ лошади.

Тогда мятежники заняли позицію въ лѣсу за канавой и валомъ и открыли сильную пальбу.

Подполковникъ Сержпутовскій получивъ донесеніе поручика Шверина, командировалъ ротмистра Миньковича съ остальными тремя взводами его (6) эскадрона. Ротмистръ Миньковичъ, прискакавъ на мѣсто дѣйствія, спѣшилъ половину эскадрона и отправилъ крестьянъ въ обходъ около лѣса, самъ повелъ атаку съ фланга, производя пальбу изъ штуцеровъ и пистолетовъ.

Въ это время къ мѣсту стычки прибылъ еще командированный по распоряженію подполковника Сержпутовскаго взводъ 5 резервнаго эскадрона подъ командою корнета Куницкаго и произвелъ фальшивое нападеніе съ другаго фланга. Мятежники были опрокинуты и разсѣялись. Дальнѣйшее преслѣдованіе по приближенію ночи и по причинѣ лѣсистой мѣстности было пріостановлено.

Съ нашей стороны убитъ одинъ рядовой и ранены два улана и одна лошадь; кромѣ того ранены два отставные солдата и нѣсколько крестьянъ. Уронъ непріятеля: 18 человѣкъ убитыхъ, 6 плѣнныхъ. Кромѣ того взяты у мятежниковъ остальныя 4 повозки съ оружіемъ и другими припасами и 28 лошадей.

Телеграфическою депешею изъ Бердичева сообщено, что 7 рота Кременчугскаго пѣхотнаго полка разбила и разсѣяла шайку изъ 300 человѣкъ, въ окрестностяхъ Бердичева. Отбито оружіе; взято въ плѣнъ 26 человѣкъ.

Преслѣдованіе шайки, вышедшей въ ночь на 27 апрѣля изъ Кіева еще продолжается. По полученнымъ свѣдѣніямъ до 29 числа, мятежниковъ убито 11, взято въ плѣнъ 63; съ нашей стороны убитъ 1 казакъ, ранено драгунъ и казаковъ 4.

Изъ Радомысльскаго уѣзда получено свѣдѣніе, что въ ночь съ 27 на 28 апрѣля, шайка вооруженныхъ мятежниковъ, напавъ на с. Соловьевку, начала стрѣлять по караульнымъ изъ крестьянъ; но крестьяне, вооружившись косами и дручьями, успѣли нѣсколько изъ нихъ убить, четырехъ арестовали и отобрали у мятежниковъ оружіе и знамя. Часть шайки успѣла укрыться въ лѣсу.

Крестьяне вездѣ отвергаютъ предлагаемыя золотыя грамоты и усердно помогаютъ войскамъ, раздѣляя съ ними опасности и дѣйствуя съ самоотверженіемъ. Въ Бердичевскомъ уѣздѣ крестьянами арестовано болѣе 100 человѣкъ съ оружіемъ въ рукахъ. (Кіев. Тел.)

1-го мая.

Свѣдѣній о значительныхъ дѣлахъ нашихъ отрядовъ съ шайками мятежниковъ не получено.

О собравшейся въ Терешкахъ Сквирскаго уѣзда шайкѣ получено свѣдѣніе, что шайка эта прошла чрезъ деревни Тхаровку, Каменную греблю, Таборовъ-Чубинцы, Новоселицы, Саварцы, Парипсы, Хайловъ въ с. Харліевку. Образовавшаяся въ д. Верховнѣ шайка приняла тоже направленіе на Макаровку и Васильевку.

Повидимому обѣ шайки по соединеніи предполагаютъ пробраться къ находящимся за Харліевкою лѣсамъ, граничащимъ съ лѣсами Житомирскаго уѣзда.

Изъ этихъ шаекъ три человѣка уже захвачены крестьянами и арестованы.— Къ Харліевкѣ направлена военная команда отъ Бѣлостокскаго резервнаго полка, на подводахъ.

Въ г. Сквирѣ все спокойно.

Въ Васильковскомъ, Кіевскомъ и Таращанскомъ уѣздахъ продолжается движеніе шаекъ преимущественно къ сѣверу.

Для приданія единства всѣмъ распоряженіямъ къ противудѣйствованію и уничтоженію мятежническихъ шаекъ назначенъ, 29-го апрѣля, начальникомъ всѣхъ войскъ, расположенныхъ въ Васильковскомъ, Таращанскомъ, Сквирскомъ, Каневскомъ и Кіевскомъ уѣздахъ командиръ 2-й саперной бригады, генералъ-маіоръ Кренке.

Изъ Подольской губерніи донесеній никакихъ не получено, въ пограничныхъ уѣздахъ Волынской губерніи съ Царствомъ Польскимъ, по донесенію генералъ-адъютанта графа Ржевусскаго все спокойно. Въ Кіевѣ спокойствіе нарушено не было.

(*Кiев. Телегр.*)

Паспорты на варшавской дорогѣ. — Отъ главнаго управленія путей сообщенія и публичныхъ зданій объявляется, что на санктпетербурго-варшавской желѣзной дорогѣ, и вѣтви ея къ прусской границѣ, учрежденъ досмотръ видовъ всѣхъ проѣзжающихъ, и что съ 10-го мая всѣ пасажиры, до полученія билета на проѣздъ по дорогѣ, обязаны предъявлять свои виды особо назначеннымъ для сего чинамъ. Виды, требующіеся къ предъявленію, суть: билеты, паспорты и свидѣтельства служащихъ лицъ; атестаты и указы объ отставкѣ неслужащихъ; увольнительныя для отъѣзда свидѣтельства воспитанниковъ; паспорты, лицамъ разныхъ званій и сословій присвоенные; простые письменные виды, выдаваемые крестьянамъ для отлучекъ отъ мѣстъ ихъ жительства, недалѣе тридцати верстъ; билеты, выдаваемые на гербовой бумагѣ мѣщанамъ и крестьянамъ для отлучекъ далѣе тридцати верстъ и на срокъ менѣе полугода, и плакатные паспорты, выдаваемые имъ же на срокъ свыше полугода.

---

w powstaniu, przeciwnie, szczerze dopomagali rządowi do przywrócenia w kraju zupełnego porządku; przez co wybawią kraj i siebie od zniszczenia.

29 kwietnia 1363 roku.

Niezważając na wszystkie środki przedsiębrane ze strony cywilnéj i policyjnéj władzy ku utrzymaniu porządku w kraju tutejszym, działania złomyślnych agitatorów sprawiły wzburzenie umysłów ludności polskiéj, a szczególnie młodego pokolenia, do takiego stopnia, iż obecnie podług otrzymanych wiadomości, poczęły skupiać się w różnych miejscach całe zbiorowiska i bandy uzbrojonych powstańców z zamiarem zbrojnego wystąpienia przeciwko rządowi. Tak nawet w Kijowie w nocy z 26 na 27 kwietnia partja uzbrojonych powstańców wyszła z miasta w kierunku do wsi Bielicy. Część powstańców była konno. Niezwłócznie posłano wojska dla ścigania pod dowództwem naczelnika głuchowskiego dragońskiego Jej Cesarskiéj Wysokości Wielkiéj Księżny Aleksandry Józefówny pułku, pułkownika barona Tyzenhauzena i 40 pieszych téjże nocy ujęto z bronią.

Dla ścigania pozostałych, wysłano z Kijowa 2 szwadrony głuchowskiego dragońskiego pułku, 4 sccinę dońskiego kozaczego N 37 pułku i 2 roty połtawskiego pułku piechoty na podwodach. 27-go przystawiono jeszcze 20 jeńców. Szczegółowego doniesienia o ściganiu bandy jeszcze nieotrzymano.

Z doniesień wołyńskiego gubernatora i naczelników policij: berdyczowskiéj, wasilkowskiéj, skwirskiéj i taraszczańskiéj widać, iż we wszystkich tych powiatach formują się bandy.

Powstańcy bałamucą włościan obietnicami swobody i darowizny ziemi, na posiadanie jakowéj rozdają listy pisane złotemi literami. Lecz włościanie wszędzie są przejęci uczuciem przychylności ku CESARZOWI JEGO MOSCI i bardzo dopomagają policji i wojskom do wykrycia i chwytania powstańców.

W powiecie żytomierskim zatrzymali oni do 30 uzbrojonych powstańców i odebrali u nich znaczną ilość prochu, ładunków i pistonów.

W powiecie kijowsklm włościanie także bardzo czynnie pomagają do utrzymania porządku; ze wspomnionych 60-ciu odstawionych do Kijowa, wielu jest schwytanych przez włościan. Obecnie w wielu kierunkach, gdzie się zbierają bandy wysłano wojska, kwaterujące w okolicach wybranych przez powstańców dla zgromadzenia się.

Chociaż z Królestwa Polskiego powstańcy probowali przejść przez Bug 21 kwietnia przy Swierze w granice gub. wołyńskiéj, lecz dowiedziawszy się o wysłanym przeciw nim wojskom, ukryli się na powrot i ścigani są przez wojsko w gub. lubelskiéj.

30 kwietnia.

Podług otrzymanych wiadomości, powstanie rozpowszechnia się w powiatach; berdyczowskim, wasilkowskim, taraszczańskim, skwirskim i radomyślskim. Bandy, jak to można uważać z ich kierunku przechodzą lasami do radomyślskiego i owruckiego powiatu. Otrzymano wiadomości ze skwirskiego powiatu, iż w nocy z 26-go na 27-go kwietnia, znaczna liczba jazdy powstańczéj napadła na dom jenerał-adjutanta hr. Rzewuskiego w m. Pogrebyszcze i zrabowawszy go skryła się lasach. Podobne bandy ukazały się i w innych miejscach pttu skwirskiego. Ze wsi Wierzchowni, banda poszła na Makarówkę, z czego można wnosić, iż ta banda miała zamiar połączyć się z inną bandą wychodzącą ze wsi Tereszek, która wtenczas była w Nowosielicach, o 16 wiorst od Makarowa. Dla ścigania tych band posłano wojenną komendę, do 180 ludzi z białostockiego rezerwowego pieszego pułku.

Z Taraszczy otrzymano doniesienie o utarczce między powstańcami i częściami dywizji rezerwowéj smoleńskiego ułańskiego Jego Cesarskiéj Wysokości Cesarza Następcy Tronu pułku.

Naczelnik dywizjonu podpułkow. Sierzputowski, dowiedziawszy się, iż w okolicach Taraszczy zbierają się znaczne siły powstańców, 27 kwietnia o 9 godz. z rana wysłał porucz. Szweryna z plutonem 6-go szwadronu rezerwy, dla wykrycia powstańców w stronie ku m. Białéj Cerkwi i Siniawy. Porucz. Szweryn, odkrył nieopodal wsi Krzywéj bandę ze 150 powstańców konnych i pieszych. Powstańcy eskortowali wozy z bronią i innemi zapasami. Idąc za nimi przez 25 wiorst, blisko wsi Kierdan do wsi Kisłowicz po miejscach przykrych, porucz. Szweryn oczekiwał stosownéj pory do ataku. Powstańcy widząc nieustanne ściganie, myśleli, że za plutonem idą posiłki, z przestrachem oddalali się i gdy wyszli na polankę, poczęli śpiesznie iść do lasu otoczonego głębokim rowem i gdy między nimi zrobiło się zamięszanie, wtedy por. Szweryn raptownie rzucił się z plutonem do ataku i odbił z obozu 3 wozy z kosami, prochem, ołowiem i kulami, przyczem schwytał 3 jeńców. W czasie ataku raniono 1 ułana i 2 konie.

Wtedy powstańcy zajęli pozycję w lesie za rowem i wałem i poczęli rzęsiście strzelać.

Podpułk. Sierzputowski dowiedziawszy się o tém od porucznika Szweryna, wysłał rotmistrza Minkiewicza z pozostałymi 3-ma plutonami jego (6) szwadronu. Rotm. Minkiewicz przybywszy na miejsce potyczki, spieszył półszwadronu i wysłał włościan na obchod koło lasu, sam poprowadził atak od skrzydła, strzelając z gwintówek i pistoletów. W tymże czasie na miejsce potyczki przybył jeszcze wysłany z rozporządzenia podpułk. Sierzputowskiego pluton 5 rezerwowego szwadronu pod dowództwem korneta Kunickiego i zrobił fałszywy napad z drugiego skrzydła. Powstańcy byli zwyciężeni i pierzchnęli. Dalsze ściganie z powodu zmroku i z przyczyny leśnéj miejscowości było wstrzymane. W wojsku zabity 1 szeregowy i rannych 2 ułanów i 1 koń; prócz tego raniono 2 żołnierzy dymissjonowanych i kilku włościan. Strata nieprzyjaciela: 18 ludzi zabitych, 6 jeńców. Prócz tego zabrano im 4 wozy z bronią i innemi zapasami bojowemi oraz 28 koni.

Telegrafem z Berdyczowa zawiadomiono, iż 7 rota kremieńczugskiego pieszego pułku rozbiła i rozpędziła bandę z 300 ludzi w okolicach Berdyczowa. Zabrano broń; wzięto w niewolę 26 ludzi.

Ściganie bandy wyszłéj w nocy 27 kwietnia z Kijowa jeszcze trwa. Podług otrzymanych wieści do 29-go powstańców zabito 11, wzięto w niewolę 63—ze strony wojska zabity 1 kozak, raniony dragon i 4 kozaków.

Z pttu radomyślskiego otrzymano wiadomość, iż w nocy z 27 na 28 kwietnia banda uzbrojonych powstańców, napadłszy na wieś Sołowjówkę, zaczęła strzelać do straży włościańskiéj; lecz włościanie uzbroiwszy się w kosy zabili z nich kilku, 4 aresztowali i zabrali broń i chorągiew. Część bandy ukryła się w lesie.

Włościanie wszędzie odrzucają złote listy i gorliwie pomagają wojsku, dzieląc z niém niebezpieczeństwa i działając z zaparciem się. W powiecie berdyczowskim włościanie aresztowali z górą 100 osób z bronią w ręku.

1-go maja.

Wiadomości o znacznych rozprawach oddziałów wojska z powstańcami nieotrzymano.

O zgromadzonéj w Tereszkach w powiecie skwirskim bandzie otrzymano wiadomość, iż ona przeszła przez wsie Tcharówkę, Kamienną groblę, Taberow-Czubińce, Nowosielice, Sawarce, Parypse, Chajłów do wsi Charlówki. Uformowana we wsi Wierchowne banda zwróciła się też na Makarówkę i Wasilówkę.

Zdaje się, że obie bandy po złączeniu się zamierzają przerznąć się do lasów za Charlówką, graniczących z lasami Żytomirskiego p-ttu.

Z tych band już 3 ludzi schwytali włościanie i aresztowali— ku Charlówce wysłano komendę z Białostockiego pułku rezerwowego na podwodach.

W m. Skwirze wszystko spokojnie.

W Wasilkowskim, Kijowskim i taraszczańskim p-ttach trwa ruch band szczególnie ku północy.

Celem nadania jedności wszystkim rozporządzeniom ku przeciwdziałaniu i zniszczeniu band powstańczych naznaczono 29 kwietnia naczelnikiem wszystkich wojsk położonych w wasilkowskim, oraz taraszczańskim, skwirskim, kaniowskim i kijowskim powiatach, dowódcę 2-éj brygady saperów jenerał-majora Krenke.

Z gubernji podolskiéj doniesień żadnych nie otrzymano; w pogranicznych powiatach gubernji wołyńskiéj, podług doniesienia jenerał-adjutanta hrabiego Rzewuskiego wszystkie spokojnie.

W Kijowie spokój niebył zakłócony. (Tel. Kijow.)

Pasporta na warszawskiéj drodze. Od głównego zarządu dróg, kommunikacij i publicznych gmachów ogłasza się, iż na petersbursko-warszawskiéj drodze żelaznéj i gałęzi onéj ku granicy pruskiéj, ustanowiony został przegląd pasportów wszystkich przejeżdżających, i że od 10-go maja wszyscy przejeżdżający przed otrzymaniem biletu na przejazd koleją żelazną, obowiązani są przedstawić swoje pasporta osóbno przeznaczonym na to urzędnikom. Pasporta, które należy przedstawić są: bilety i świadectwa osób służących; atestaty i ukazy o dymissji dla niesłużących; świadectwa dla uczących się, pasporta osób różnych stanów; zwyczajne piśmienne zaświadczenia dla włościan wydalających się z miejsc zamieszkania niedaléj jak o 30 wiorst, bilety na herbowym papierze dla mieszczan i włościan wydalających się o 30 wiorst i daléj, i na termin mniejszy od półrocza; oraz pasporta plakatne, wydawane też na termin dłuższy od pół roku.

IZABELLA.

PRZEZ PANIĄ WOOD.

(Przekład z angielskiego.)

(Dalszy ciąg, ob. N. 50.)

XXIX.

Pod koniec lata Izabella zaczęła przychodzić do zdrowia i tak dalece czuła się dobrze, że zaczęła myśleć o wyjeździe z Grenoble. Dokąd miała jechać? — nie wiedziała. A zresztą, czyż to nie wszystko jedno? Opuszczona od wszystkich, myślała tylko o tém, ażeby uciec od świata. Gdyby jéj pokazano jakie niewidzialne schronienie, oddalony samotny kątek, nieprzystępny dla trosk życiowych, z ochotą by tam zamieszkała, unosząc z sobą smutek i hańbę. Ale gdzież mogła znaleźć takie schronienie?

Mimo to wyjechała. Pociąg zbliżał się w nocy do Kammer, gdzie Izabella miała ze dwa dni odpocząć.

Niespodziewała się co ją czeka. Niedaleko od stacji wszczął się krzyk. Przed nimi po tych samych relsach pędziła lokomotywa, buchając płomieniem i wydając długie i złowieszcze gwizdania. Spotkanie się było nieuchronne. Stało się to wśród nocy, ale przy świetle palących się lokomotyw, można było odróżnić stosy zdruzgotanych wagonów rozrzuconych i pokaleczonych trupów, oderwanych części ciała, zeszpeconych straszliwie działaniem ognia.

Wagon, w którym się znajdowała Izabella, zagrzebany był w szczątkach innych wagonów. Najprzód dobyto niańkę z dzieckiem; oboje byli nieżywi. Izabella żyła, ale tak była pokaleczoną, że obejrzawszy ją lekarze powiedzieli, że na nic się nie przyda opatrywać rany i poszli ratować podróżnych, którzy dawali jeszcze nadzieję życia. Nogi jéj były całkiem zgruchotane, przytém odebrała niebezpiecznie uderzenie w dolną część twarzy. Nie mogła się poruszyć; cierpienia jéj jednak nie były bardzo silne; okropne wstrząśnienie pogrążyło ją w zupełną bezwładność. Mimo to zachowała przytomność umysłu, widziała wszystko co się stało, słyszała co mówiono, pojmowała niebezpieczeństwo położenia swego. Czterech ludzi położyło ją na nosze. Siostra miłosierdzia podała jéj szklankę wody.

— Czy nie mogę w czém pomódz, usłużyć pani? — zapytała.

— Ze mną było dziecię z niańką; dowiedz się, siostro, czy żyje?

Po długiém szukaniu siostra miłosierdzia potknęła się o trup dziecka; wzięła je i zaniosła do Izabelli.

— Oto aniołek, którego dusza w niebiosach, czy pani jego szuka?

Było to właśnie jéj dziecię. Nie żyło, ale nie było oszpecone. Izabella poznała je, przycisnęła po raz ostatni do ust i dziękowała Bogu, że je zabrał do siebie. Sądziła, że sama prędko umrze i myślała o tém z radością, gdyż życie nie miało już dla niéj żadnego powabu — nasyciła się i zmęczyła niém nawet. Dała znak ręką, ażeby siostra miłosierdzia wyniosła dziecię.

— Czy nie chcesz mi pani polecić czego? Jeżeli masz krewnych, przyjaciół, opowiem im ostatnią wolę twoją — rzekła siostra miłosierdzia, która wiedziała od lekarzy, że Izabella jest w niebezpieczeństwie.

— Ci, którzy mnie znali, cieszyć się będą z méj śmierci — mówiła Izabella słabym głosem. — Śmierć moja jest odkupieniem błędów moich. O! gdyby ci, których kocham, a którzy mię kiedyś kochali, mogli mnie przebaczyć krzywdy, które im wyrządziłam, hańbę, którą ich okryłam! Wielkie są moje winy, wielką jestem grzesznicą...

— Zwróć duszę swoją do miłosiernego Boga, żałuj serdecznie, a grzechy odpuszczone ci będą, cierpienia zamienią się w radość. To ostatnia próba zesłana z nieba; skorzystaj z niéj.

— O! — szeptała nieszczęśliwa Izabella — bez szemrania poniosę krzyż swój do końca!

— Czy nie zechcesz pani napisać do kogokolwiek?

— Dobrze, jeżeli jest wszystko do pisania, to napisz pani do lorda Mount... Nie, napiszę sama. Jeszcze jestem przytomną, ręce niezranione. Podnieś mnie trochę siostro, napiszę.

Siostra miłosierdzia spełniła jéj prośbę i ledi Izabella napisała słów kilka do lorda Mount-Severn, uwiadamiając go, że z powodu wypadku na kolei i ran, które odniosła, umrze wkrótce. „Zobacz się pan z Carlislem — pisała na końcu: — powiedz mu, że umierając proszę jego i dzieci o przebaczenie.“ Ledwie miała czas napisać te słowa, gdy porwały ją bole, przezwyciężyła jednak cierpienia swoje, wytężyła siłę woli, wzięła pióro w konwulsyjnie ścisnięte palce i dopisała: „Zapomnienia i przebaczenia! Izabella.“ Siostra miłosierdzia sądząc, że Izabella umarła, nie przychodziła do niéj więcéj. Dopisała więc słów kilka i wysłała list Izabelli téj saméj nocy do Anglji...

Po upływie trzech miesięcy Izabella wyszła ze szpitala. Widząc tę chromą, bladą, wychudłą i zgarbioną kobiétę, niktby w niéj nie poznał dawniejszéj dobréj i zachwycającéj istoty, noszącéj imię Izabelli Wane! Dziwnym zbiegiem okoliczności lord Mount-Severn, który kiedyś o zamążpójściu Izabelli dowiedział się z dzienników, dziś z nich wiadomość o jéj śmierci wyczytał. Nazajutrz zaś otrzymał z rąk żony przedśmiertny list Izabelli. Jako człowiek rozsądny i akuratny, lord Mount-Severn pojmował, że we Francji tak, jak w Anglji i wszędzie, autorowie ulotnych dziennikarskich artykułów często się mylą i grzebią ludzi zupełnie zdrowych, dla tego też postanowił zebrać na miejscu szczegółowe wiadomości o tym wypadku. Napisał więc list do władz w Kammer, prosząc ich o bliższe szczegóły.

Po niejakimś czasie, otrzymał odpowiedź, usuwającą wszelką wątpliwość co do téj katastrofy. Ledi Izabella umarła — przynajmniéj zapewniano go, że żadna z wyratowanych kobiét tak się nie nazywała. Doniesiono mu też, że niańka i dziecko o które on pytał, znalazły śmierć z wielu innemi ofiarami. Dwie damy znajdujące się w jednym wagonie umarły z ran i jedna z nich była pewno matką dziecięcia. Dama ta pochowaną była odpowiednio do swego stanu, dla tego, że przy niéj znaleziono dość znaczną summę pieniędzy.

Carlisle siedział pewnego poranku w swoim gabinecie, gdy w tém, zjawił się nagle Dill z tajemniczym i przelękniónym wyrazem na twarzy.

— Wybacz panie Carlisle — jąkał biedak, — chciałem dowiedzieć się, czyś pan słyszał o czém mówią?

— Ma się rozumieć — odpowiedział Carlisle.

— Jeszcze raz proszę wybacz pan; sądzę, że pan jeszcze nie wiesz co się stało i chciałem uprzedzić pana o tém, wprzód nim przeczytasz dzienniki.

— Do czegoż się mam przygotować?

— A więc nie wiesz pan o tém? Cieszy mnie to panie Archibaldzie... dla tego, że... nie źle o tém wprzód wiedzieć... nieźle uprzedzić...

— Cóż to ma znaczyć? co się z tobą stało? Jeżeli chcesz mnie cóś donieść, mów prosto, otwarcie, dziś jestem bardzo zajęty.

Stary Dill poszedł powoli do biurka i położył swe drżące i wychudłe palce na „Timesie.“

— Tutaj, — mówił wzruszonym głosem — tutaj między wiadomościami o umarłych... pierwsze nazwisko... Uspokój się panie Archibaldzie, uspokój! — i Dill wyszedł prędko.

Carlisle wziął dziennik, z żywością zerwał banderolę. W rzeczy saméj nekrologja zaczynała się od następujących słów: „Umarli: d. 18 tego miesiąca, Izabella-Marja, jedyna córka Juljana ś. p. hrabiego Mount-Sewern w Kammer (Francja).“

Do kantoru przychodzili klienci; adwokat nie dawał znaku życia. Stary Dill nie wiedział co ma robić z oblegającymi go klientami, nakoniec odważył się najostróżniéj wejść do gabinetu Carlisla, który siedział na tém samém miejscu z dziennikiem w ręku.

— Panie Archibaldzie — rzekł biedny Dill błagającym głosem: — nie mogę opędzić się klientom... chcą koniecznie widzieć się z panem. Co mam im powiedzieć?

Carlisle spójrzał na niego ze zdziwieniem, jak gdyby nagle obudził się ze snu ciężkiego; rzucił potém dziennik, wstał i był na pozór tak spokojny jak zwykle.

W wagonie, w którym jechała Izabella, był Anglik przeniesiony z nią razem do jednego szpitala. Odbierał on angielskie dzienniki i dawał je Izabelli. Widząc imię swoje w „Times“ zaraz się domyśliła, że list był odesłany i że to było powodem omyłki. Czy napisać do hrabiego Mount-Severn i wyprowadzić go z błędu? Nie! Dawno już pragnęła śmierci, pragnęła, ażeby świat o niéj zapomniał. Skorzysta z téj omyłki i odtąd żyć będzie niepoznana, przez śmierć mniemaną pojednana z dawniejszymi przyjaciółmi. Niemając dziecięcia, musi na chleb powszedni dla siebie tylko pracować. Czuła siły i męztwo do tego! Zamiar był niezłomny. Odtąd nazywać się będzie panią Win i nikomu nie odkryje swéj tajemnicy.

(Dalszy ciąg nastąpi.)

Część Nieurzędowa.

DEPESZE TELEGRAFICZNE.

LONDYN sóbota 16 maja wieczorem. Wiadomości z New-Yorku z dnia 6, oznajmują: że w dniach 2 i 3 maja stoczono bitwę niedaleko Fredericksburga, między jenerałami Hooker i Lee; zwycięztwo chwiało się na obie strony; straty były znaczne; oczekiwano dalszéj walki w dniu 4 maja.

Od jenerała Banks nadeszły pomyślne wiadomości o wyprawie.

PARYŻ sóbota 16 maja. Dziennik France otrzymał pierwsze ostrzeżenie, w którém wyrażono: że tenże dziennik: „który co dzień udaje, iż wyraża myśl rządu, wypacza politykę tegoż rządu w rzeczy wyborów".

Otrzymano wiadomości z Hawany wysłane z tego miasta dnia 20 kwietnia, z których widać: że dnia 11 kwietnia działania oblężnicze pod Pueblą odbywały się w dobrych warunkach.

BERLIN, poniedziałek 18 maja w południe. Na dzisiejszém posiedzeniu izby poselskiéj, ławica ministrów była próżną.

Prezes odczytał list pisany przez gabinet, w którym po zganieniu ostatniéj zapadłéj uchwały izby, znajdują się następne słowa:

„Ministrowie nie wymagali, aby prezes wyrzekł się służącego sobie prawa przerywania głosów ministrów, lecz tylko chcieli oświadczenia, że prezes niema władzy porządkowéj nad ministrami, a mianowicie, że nie ma prawa przywoływania ich do porządku. Ministrowie powtórnie dopominają się o oświadczenie tego, w wyrazach wyżéj określonych i oznajmują, że niebędą mogli znajdować się na posiedzeniach, jeśli takie oświadczenie nie nastąpi."

BERLIN poniedziałek 18 maja o godzinie 2. Na przełożenie pana von Haverbeck, izba poselska znaczną większością oświadczyła: iż nieznajduje żadnego powodu do dodania czegokolwiek do uchwały swojéj 15 maja.

Postanowiono także, na wniesienie pana von Vorkenbeck, że rozprawy o organizacji wojskowéj zostaną usunięte z porządku dziennego, aż dopóki ministrowie nie wrócą do spełnienia swojéj konstytucyjnéj powinności i nieprzybędą do izby. Rozprawy nad adresem umieszczono na porządku dziennym przyszłego posiedzenia.

BRUKSELLA, poniedziałek 18 maja wieczorem. Izba przedstawicieli przyjęła dziś jednomyślnie konwencję zapewniającą własność naukową, tudzież traktat handlu i żeglugi, zawarte z Prusami.

Minister spraw zagranicznych oznajmił: że państwa składające związek celny niemiecki, okazują się teraz skłonniejszemi do przystąpienia do traktatów handlowych francuzko-pruskich.

LONDYN poniedziałek 18 maja wieczorem. Wiadomości z New-Yorku z dnia 6 maja donoszą: że dnia 4 wieczorem, jenerał Hooker utrzymał się i obwarował na zdobytém stanowisku. Jenerał Sedgwick został pobity z 15 tysiącami związkowych, dnia 4 maja i przeprawił się nazajutrz dnia 5, przez rzekę Rappahannock. Straty z obu stron są ogromne.

TRIEST, poniedziałek, 18 maja wieczorem. Donoszą z Bombay dnia 29 kwietnia, że rozruchy na granicy wschodniéj zostały uśmierzone i pokolenia powstańcze broń złożyły.

Donoszą z Konstantynopola 17 maja, że jenerał Turr pojechał do Galam.

PARYŻ wtorek 19 maja. Monitor powszechny uwiadamia dziś zrana: że ambasador pruski hr. von der Goltz, pisał do pana Drouyn de Lhuys oświadczając mu w imieniu pana von Bismarck, że list jenerała pruskiego dowodzącego w Inowrocławiu, ogłoszony przez Czas krakowski i obejmujący instrukcje na przypadek poruszeń wojsk rossyjskich ku granicom, jest czystym wymysłem.

Hrabia Goltz mówi, iż nie wie czy postanowienie naczelnego prezesa kraju Poznańskiego ogłoszone przez jeden z dzienników poznańskich, nie jest również wymyślone; lecz wykazuje nieprawdopodobieństwo jego istnienia i dodaje, że należy widzieć w tych wiadomościach nowy dowód usiłowań w potwarzaniu rządu prus iego.

Otrzymano przez Kadyks wiadomości z Puebli z dnia 12 kwietnia; według nich, Francuzi wparli Meksykanów na przedmieścia.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

— KOLEJ ŻELAZNA LITEWSKA. — Dnia 15 b. m., ma, jakeśmy słyszeli, odbyć się w Wilnie zjazd założycieli kolei żelaznéj litewskiéj, celem rozpatrzenia owoców prac dotychczas wykonanych i wytknięcia drogi postępowania na przyszłość. Poprzednio był ten zjazd naznaczonym na dzień 1 maja, lecz odroczono go na żądanie założycieli, z powodu wprowadzenia w tym dniu nowych zasad do stosunków dworu z włościanami, co pociągnęło za sobą niemożność wyjechania z domu. Czynności biurowe, o których już śmy donosili, ukończono zupełnie na ten termin, a wygotowane plany robót oczekują tylko podpisu założycieli. Prawdopodobnie że wspólnéj narady wypadnie na czas jakiś zawiesić roboty w polu, oczekując dogodniejszéj chwili; ale z góry pewni jesteśmy, że to zawieszenie nie będzie krokiem do rozprzężenia spółki dzisiejszych założycieli. Dobrze zrozumiane wygodzenie potrzebie gwałtownéj kraju; współczucie pozyskane dla przedsięwzięcia, czego świeże mamy dowody w oświadczeniach gotowości kilku obywateli oddania swych gruntów bezpłatnie pod kolej żelazną; wreszcie nawet widoki korzyści pieniężnych od mających się włożyć kapitałów: wszystko za tém przemawia. Niemożemy tedy przypuszczać, ażeby pod tak dobrą wróżbą rozpoczęte przedsięwzięcie miało wyjść z rąk naszych obywateli i być rzuconém na wyzyskiwanie obcych kapitalistów, którzy wzorem kierowników Towarzystwa Głównego, zwichnąć go na pożytek własny nieomieszkają.

— PROCESA.— Dnia 22 kwietnia, wedle doniesienia „Narodnich Listów" odbywał się w Krakowie przewód sądowy przeciwko redakcji „Czasu" za wykroczenie prasowe. Obrońcą ze strony obżałowanych był znany ze swych świetnych talentów i wymowy prawnik, dr. Zyblikiewicz. Pomimo jednak umiejętnéj obrony, redaktor odpowiedzialny p. Kłobukowski skazany został na karę 20 złr., zarządzający drukarnią p. Rother na karę 30 złr., a wydawnictwo „Czasu" na stratę 300 złr. z kaucji. Obwiniony w téj sprawie współredaktor p. Chrzanowski został uniewinnionym; dotąd jednak nie puszczono go na wolność, gdyż musi jeszcze wytrzymać inne procesa, a to pewno nie tak rychło się skończy.— W Poznaniu aresztowano niedawno nowego po p. Jagielskim odpowiedzialnego redaktora „Dziennika Poznańskiego," p. Henryka Szumana, oraz współpracownika przy tejże gazecie p. Żurawskiego. Ponieważ ustawa prasowa w razie uwięzienia redaktora odpowiedzialnego, wymaga, ażeby miejsce jego zastępowała tymczasowo inna osoba odpowiedzialna, tedy aż do uwolnienia Szumana gazetę podpisywać będzie Hieronim Feldmanowski.

— STARE PIENIĄDZE.— W Niepodrzycach pod Piskiem w Czechach, robotnicy przy kopaniu dołu na sklep znaleźli pełen garnek srebrnéj monety. Ze szkodą dla nauki garnek rozbito i pieniądze w jednéj chwili rozchwytano, tak, że mało coś pewnego powiedzieć o nich można. Z niewielu ocalonych egzemplarzy widać, iż pieniądze te pochodzą z epoki królów czeskich; na kilku znaleziono wyobrażenie Zygmunta Starego króla polskiego; najnowsze noszą datę 1619 i 1620 roku. Numizmatycy nasi powinniby zasięgnąć bliższych o tém odkryciu wiadomości.

— NIESZCZĘŚLIWY WYPADEK. — Dnia 24 z. m. o godzinie 6 po południu zawaliła się w Berdyczewie część murowanéj budowli, wzniesionéj na arkadach pomiędzy dwoma domami, z których jeden nowy jest własnością aptekarza Zielińskiego, drugi zaś stary kupca Prywina. Budowla wzniesiona nad bramą wjezdną, zajętą była pod dwie kuchnie i śpiżarnie obu wspomnionych właścicieli. Gdy runęła w jednéj chwili z wysokości drugiego piętra, postrzeżono, iż zawalone zostały gruzami dwie służące, jedno niemowlę i chłopczyk trzech lat wieku, syn właściciela wspomnionéj staréj kamienicy. Przystąpiono natychmiast do rozkopywania gruzów, co trwało przez cały wieczór i cały dzień następny. Znaleziono pomiędzy gruzami trupy trzech nieszczęśliwych ofiar: obu służących i niemowlęcia jednego z czasowych mieszkańców domu Zielińskiego. Chłopczyka Prywina nie odszukano; bezowocne rozkopywanie ciągnęło się znowu aż do północy, lecz mimo licznego robotnika użytego do pracy, zaledwie część piątą gruzów odwalić zdołano, a resztę musiano odłożyć znowu do jutra. O godzinie 2éj w nocy, stróż postawiony przy zwaliskach, dosłyszał jakiegoś jęku pod niemi; przywołał więc swojego towarzysza czuwania, zaczęli się przysłuchywać, i obaj z pewnością się przekonali, że głos płaczliwy wychodził z pośród gruzów, i że w nim rozróżnić nawet było można wyraz „mama." Było to w rogu domu Prywina. Zwołano natychmiast rodziców i sąsiadów, i bez odwłoki rozpoczęto usuwanie gruzów w tém miejscu, skąd głos pochodził. Po krótkiéj chwili wytężonéj pracy, zdołano zrobić otwór i jeden z pracujących włożywszy weń ręce, namacał dziecię, ale wydobyć go jeszcze niemógł, ponieważ sukienka jego była przywaloną ciężarem. Odcięto ją za pomocą noża, i wkrótce po 32-godzinnéj niewoli, malec się wydobył na szerszy świat boży. Przypadek tak zdarzył, że podczas upadku budowli, drewniane schody kuchenne uformowały nad dziecięciem sklepienie, na którém zawisły gruzy: pozostało więc prawie nietkniętém, gdyż tylko ze szramem na czole od zadraśnięcia gwoździa. Możnaby z tego powodu niemało nagadać morałów; ale czyż te na co się przydadzą? Zawalanie się domów w Berdyczewie, mieście starém, ściśniętém, przeważnie żydowskiém i wielce podobném do żydowskich uliczek w Wilnie, przytrafia się dosyć często. Powoli oswoić się można ze wszystkiém; a wówczas cóż najdobitniejsze rezonowania poradzą. U nas nie to, co np. w Berlinie, gdzie wedle doniesienia dzienników, nowiutki dom za to, iż nietrwale był zbudowany, niedawno w dniu jednym zwalić musiano do fundamentów. Więc dajmy sobie pokój.

— HANDEL RYZKI.— Piszą do nas z Rygi pod d. 5 maja: Uciążliwa drożyzna wszelkich produktów niezbędnych do życia, których dowóz z okolic odleglejszych jest trudnym, a przy naszym stanie dróg częstokroć nawet niepodobnym, poczyna zwracać oczy Ryżan na okolice miasta. Okrąg ryzki, mający powierzchni 700 wiorst kwadratowych, w największéj części leży nieuprawną pustynią. Tymczasem kapusta, marchew, kartofle, groch, jarzyny niezmiernie są drogie i ciągle drożeją w Rydze. Zaradzić temu koniecznie potrzeba; więc dawajże radzić, jak można. Piérwszą robotą naturalnie być musi obrachunek. Otóż obrachowano już dokładnie, że z dziesięciu tylko wiorst kwadratowych, na których wysiewać się będzie 3000 lofsztelów rozmaitych jarzyn i zboża, otrzymamy następujące rezultaty: z 600 lofszt. zboża będzie 4,200 lofszt.; z 300 lofszt. kartofli 21,600 lof.; z 300 grochu, marchwi i w ogólności jarzyn 4,000 lofszt.; z 1,800 lofszt. trawy 12,600 berkowców porządnego siana. Siano to zmieszane po połowie ze słomą może wykarmić 400 krów, które dając codziennie po 800 sztofów mleka, dadzą go w ciągu roku około 320,000 sztofów. Nadto rozmaite odpadki w gospodarstwie wystarczą na przekarmienie 300 cieląt i wieprzów. Skoro okolice Rygi staną się uprawnemi, produkta ich do tego stopnia przepełnią nasze rynki, że ceny bajecznie spadną, i każdy Ryżanin będzie mógł wówczas pić cykorję ze śmietanką najwyborniejszą, a kartofle na obiad urządzać na cztery potrawy. Rachmistrze zrobili już swoje; pozostaje tylko, ażeby Łotysze nasi poszli po rozum do głowy i cały ten plan wykonali. Nim to jednak nastąpi, zajrzyjmy tymczasem na nasz rynek zbożowy i włókienny. Statki dźwińskie bodaj że wszystkie już przyczołgały się do Rygi, i temu szczęśliwemu wypadkowi zawdzięczamy znaczne ożywienie w sferach handlowych. Włókna konopnego kupili Niemcy około 6,000 berkowców; za cienkie płacono po 137, 134 i 131 rub., do Portugalji zakupiono niewielką partję zwyczajnego cienkiego włókna po 129, 126 i 123 rub.; Anglicy dotychczas się wstrzymują, dawali wprzody za cienkie po 128, a za zwyczajne po 124 rub.; teraz gotowi są dać o rub. 1 drożéj. Len kupuje się ochoczo po 46, 42 i 37 rub. Za siemię konopne 90 f. dają po 5 rub. 25 kop., żądają o 25 kop. drożéj. Siemię lniane $5^1/_2$ m. płacą chętnie po rub. $1^1/_4$ nad cyfrę miar, ale sprzedający upierają się przy $1^1/_2$ rub., i podobno postawią na swojém. Jęczmień kurlandzki 104 f. ma nominalną cenę 86 rub., ale o umowach niesłychać. Za owies 75 f. sprzedający żądają najniżéj po 70 rub. kupujący dają tylko po 66 rub., o porozumienie się więc trudno. Żyto poszło w górę, płacono za 115—116 f. po 99 rub., a za 116—118 f. po 101 rub.; teraz za 116—117 danoby chętnie po 101 rub., ale sprzedających po takiéj cenie już niema.

— HOTEL EUROPEJSKI.—Pod tą nazwą otwarty został dla publiczności w dniu 1 maja przy ulicy niemieckiéj i dominikańskiéj w domu niegdyś Szulca a dziś kupca Lebensona hotel, który śmiało nazwać można perłą hoteli wileńskich. Dzięki uprzejmości właściciela domu i zawiadowcy hotelu p. Kesera z Berlina, obejrzeliśmy wszystkie jego zakątki i przekonaliśmy się, że wewnętrzne jego urządzenie odpowiada w zupełności kosmopolitycznemu nazwisku, które sobie przybrał i jest w stanie zadowolić wszelkie wymagania najzawołańszych turystów. Podjazd i samo wejście już nęcą przyjemnie oko przechodnia. Schody przybrane w dywany i kwiaty prowadzą po łagodnéj pochyłości i z częstemi przestankami aż na czwarte piętro hotelu, gdzie się mieszczą tańsze numera, których w ogóle znajduje się w hotelu pięćdziesiąt. W każdym numerze czystość wzorowa, o jakiéj tylko za granicą wyobrażenie powziąć można, umeblowanie wykwintne, a w większych numerach składających się z kilku pokoi nawet bardzo kosztowne. Kommunikacja numerów ze służbą hotelową odbywa się za pomocą dzwonków telegraficznych, które za dotknięciem się wskazują na tablicy znajdującéj się na każdém piętrze, numer do którego potrzebną jest usługa. Służba zaś hotelowa każdego piętra kommunikuje się z bufetem i kantorem za pośrednictwem rur powietrznych przesyłających najdokładniéj wyrazy z czwartego piętra na dół. Sala jadalna na table d'hote i osóbna na obiady a la carte pomieścić mogą sto kilkadziesiąt osób. Bardzo się nam podobały urządzone tam na sposób zagraniczny galerje dla osób pragnących obiadować lub czytać dzienniki pod otwartém niebem. Przy wzmagającym się ruchu na kolei żelaznéj w europejski sposób urządzony hotel może być pewnym powodzenia, jeżeli tylko zawiadowca jego uwzględnić zechce słuszne wymagania różnorodnéj publiczności, oraz na pilném będzie miał baczeniu miejscowe zwyczaje i upodobania.

Bracia Chotomscy i Koronowicz.

Królewiec d. 15 maja 1863 r.

Całe półmiesiąca, ciepłe i pogodne dni, a noce i poranki zimne nawet mroźne, wiatr głównie północno-zachodni. Dotąd 470 okrętów do portu naszego przypłynęło, do 380 wypłynęło. Wzmagający się niepokój wstrzymuje ruch handlowy i spekulacyjny, niepewność ciąży przeważnie na wszystkiem. Ceny zboża idą w górę, dowozy zewsząd szczupłe, oziminy w ogóle na zimnych rolach ucierpiały przez zimna, toż i rzepie, które w Czechach jedynie dobrze stoją. Cena na oleje idzie w górę, a spekulacja na dostawę jesienną tego towaru mogłaby znaczne rokować korzyści. Wody w rzekach mało, wiciny wzdłuż Niemna wstrzymane, dopiero od Kowna spław dobry, ostatniemi dniami w okolicy Grodna spadły deszcze, zaraz też niektóre statki i wiciny puściły się w drogę, do téj chwili wszakże ani jedną wicina do Królewca nie przybyła. Ceny na targach angielskich i holenderskich 16 do 18 tal na winsplu, czyli $3^1/_2$ beczkach litewskich droższe, aniżeli w portowych naszych miastach, ceny przewozu z Królewca około $5^1/_2$ tal. od winspla, czyli $3^1/_2$ beczek litewskich. Na owies spekulacja zwrócona w skutek podjętych ruchów wojskowych i ta nie zawiedzie. Wełna poszła na średnich gatunkach o 1 do 2 tal. wyżéj na centnarze. Zapasy zboża w Ameryce o $^1/_3$ mniejsze aniżeli w roku zeszłym. Rząd pruski, wychodząc z niepojętéj zasady, utrudnia rozwój handlowi, pomimo energicznych zabiegów kupieckich stowarzyszeń;—tylko co zakazał prowadzenia robót rozpoczętych około kanału Minge-Draweńskiego, decydującego o pomyślności Kłajpedy, — to znowu w ruinę pchnął pobrzeżną żeglugę, podciągnąwszy drobne przewozowe statki nadbrzeżne pod podatek portowy i żeglugowy wielkich morskich statków, nareszcie upiera się przy zatrzymaniu 12 razy większych podatków z okrętów wywożących zboże z portów pruskich, aniżeli Hamburg, Harburg, Bremen, które miasta umieją z tych okoliczności korzystać, bogacąc się kosztem kupców pruskich. Obecnie chęć do kupna pszenicy mniejsza, aniżeli do żyta.

Okolnik cen zbożowych na giełdzie naszéj:

Płacono	wagi holender.	za beczkę lit rub. kp.	rub. kp.
pszenicy jasnéj	$12^8/_6$ 129	19 93	21 51
„ żółtéj	127—123	20 46	— —
„ ciemnéj	$12^0/_1$ 126	18—36	19 80
żyta	$1^{19}/_{10}$ —	13—25	— —
„	121—126	13—38	14 51
jęczm. dużego	114— —	10—49	— —
„ małego	104— —	9—18	— —
grochu białego	—— —	13—64	13 90
„ zielonego	—— —	12—59	14 16

Za ruble płacą $30^1/_2$ sgr. czyli rub. 100—tal. $101^3/_5$.

OGŁOSZENIA.

Прибывшiе въ Вильно съ 8 по 10 мая 1863 г.

ГОСТИННИЦА НИШКОВСКИ. Пом.: Влад. Юшкевичъ, отст. кап. Стецкевичъ съ семейств., мир. поср. Снитко, Отонъ Гадонъ, Павелъ Булгаринъ, г-жа Iозефа Хржонстовска; кол. асс. Валер. Лапушевски съ женою, директ. Бѣлост. учил. Ганъ съ женою, учит. Ковен. учил. Онуфрiй Сявцилло, тит. сов. Францъ Шустеръ, чинов. жел. дороги Фрид. Вейдлингъ съ женою.

ГОСТИННИЦА ПОЗНАНСКИ. Помѣщ., Юлiянъ Длужневскiй, Игнатiй Верещинскiй, Каетанъ Халецкiй и Пом. г-жа Штомпу, генералъ маiоръ графъ Бобринской. Надворный совѣтникъ Иванъ Малевскiй. Коллеж. сов. Чаплинъ. Коллеж. асс. Прiясловъ. Коллеж. асс. Зубковъ. Коллеж. регистраторъ Пальму. Житель г-да Варшавы Фридрикъ Стореберхъ.

Przyjechali do Wilna od 8 do 10 maja 1863 r.

HOTEL NISZKOWSKI. Ob.: Wład. Juszkiewicz, dym. kap. Steckiewicz z rodziną, sędz. pojed. Snitko, Oton Gadon. Paweł Bułharyn, pani Józefa Chrząstowska, ass. koll. Waler. Łapuszewski z żoną, dyrektor Białost. szkół Gan z żoną, naucz. Kowień. szkół Onufry Swiacillo rad. hon. Franc. Szuster, urzęd. zel. kol. Fryd. Weidling z żoną.

HOTEL POZNANSKI. Obyw.; Juljan Dłużniewski. Ignacy Wereszczyński. Kajetan Chalecki i ob. p-ni Sztompf. Generał major Hr. Bobrinski. Radca honor. Jan Malewański. Radca koleg. Czaplin. Koleg. ass. Priasłow. Koleg. ass. Zubkow. Koleg. regestr. Palmu. Mieszkaniec m-ta Warszawy, Frydryk Storeberch.

Дозволено Ценсурою. 11 Мая 1863 г. Вильно.

W Drukarni A. H. Kirkora.